

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6,

Za kaj gre v Palestini

Tako zvano vprašanje Palestine, v kateri divja na eni strani državljanska vojna med domorodnim arabskim prebivalstvom in doseljenimi Judi, na drugi strani pa revolucija zoper angleško varuško oblast, je mogoče razumeti, če izhajamo iz dejstva, da Palestina predstavlja važno strateško točko na poti iz Anglije preko Sueškega kanala v Indijo. Palestina je važna postaja tako za vojno in trgovinsko brodovje kakor za avionsko zvezo med Anglijo in Indijo ter veže Anglijo s prednjein notranjeazijskimi deželami tudi po kopni poti, ki je za angleški imperij važna zlasti zato, ker so po njej položene cevi, po katerih se pretaka nafta iz Iraka v pristanišče Hajfo. Že pred vojno je Anglijo skrbelo, da ne bi Nemčija položila preko Palestine železniškega tira do Bagdada in dalje, med vojno pa si je postavila za cilj, da Palestino iztrga iz turške oblasti ter jo dobi pod svoje nadzorstvo.

Anglija si je med svetovno vojno zagotovila pomoč arabskih domačinov te že 200 let arabske dežele proti turškemu cesarstvu tako, da je Arabcem obljubila neodvisno arabsko državo, ki bi predstavljala zvezo arabskih dežel od Sirije do arabskega polotoka. Dne 24. oktobra 1915 je dala Anglija Arabcem v tem oziru svojo besedo v obliki pisma visokega britskega komisarja, vendar pa sta Anglija in Francija po letu 1915 sklenili sporazum, v katerem je rečeno, da Francija dobi Sirijo, Anglija pa južni del Mezopotamije z Bagdadom ter luki Hajfo in Ako ob Sredozemskem morju. Vse ostale dežele med Sirijo in Adenom pa naj se združijo v neodvisno konfederacijo arabskih držav, iz čemur seveda tiste dežele ali kraje, ki so že pred vojno bili pod britsko oblastjo, Palestina pa, ki je zelo važna kot teritorij, na katerem se stikajo različni verski interesi, ki zahtevajo učinkovite obrambe ene ali druge vere, se začasno postavi pod nadzorstvo Rusije, Francije in Anglije.

Anglija pa nikoli ni resno mislila na združene arabske države, ki naj bi bile neodvisne. Od vsega tega ozemlja si je kralj Saud iz notranje Arabije sam z lastnimi silami osvojil skoraj vso Arabijo proti volji Angležev, ki pa imajo slej ko prej v rokah najvažnejše točke in ozemlja ob Rdečem morju in ob Perzijskem zalivu. Tudi Irak, ki je v smislu sklepov Zveze narodov postal iz angleške mandatske oblasti neodvisna država, je slejkoprej v zunanje-političnem oziru tesno zvezan z britskim imperijem, kar velja tudi za Transjordanijo. O Siriji pa vemo, da uživa samó široko samoupravo. Iz vsega tega je jasno razvidno, da je britski imperij glede na Arabce izvajal vseskozi machiavelistično politiko, ki je obetala Arabcem neodvisnost, ne da bi kdajkoli imeli namena, da bi jim jo v resnici pomagala uresničiti. Ker je iz vsega kompleksa arabskih držav Angliji bila od nekdaj najbolj važna Palestina, se je poslužila vprav rafiniranega sredstva, da Arabce ogoljufa za obetano neodvisnost te dežele. V začetku leta 1917 so namreč v Londonu sklenili tako zvano Balfourjevo deklaracijo, s katero se Anglija obveže, da bo po vojni ustanovila v Palestini židovsko narodno državo.

Med Židi se je začel že v 19. stoletju pokret, da bi se iz Palestine ustvarila neodvisna židovska država. Stranka židovskega nacionalizma ali tako zvani cionizem se je že takrat prizadevala, da bi Turčija dovolila Židom naseljevanje v Palestini. Čeprav je Turčija, kakor znano, arabski življel tlačila ter ga skušala igravati napram drugim narodom v turškem cesarstvu, vendar ni dovolila neomejenega naseljevanja Židov, tako da jih je bilo v letu 1914 v Palestini samo 5%. Po Zvezi narodov je Anglija ne brez odpora in pridržkov raznih velikih in malih sil dobila mandat nad Palestino, dokler ne bi prebivalstvo te dežele postalo toliko zrelo, da bi se moglo po plebiscitu izjaviti za lastno neodvisno državo. Nato je Anglija v smislu Balfourjeve deklaracije dovolila neomejeno naseljevanje Judov, katerih je bilo v Palestini 1922 leta 6541, leta 1925 pa je to število naraslo že na 33.000. Leta 1935, ko je zavladal v Nemčiji fašistični režim, se je doselilo v Palestino vsega skupaj že 65.000 Židov. Pred svetovno vojno je bilo v Palestini, kakor smo že omenili, 5% Židov, zdaj pa jih je že 30% in njihovo število tem bolj raste, čim bolj razne države grenijo in onemogočajo Židom življenje v Evropi. Toda Anglija je doslela svoj namen, čeprav je bila v zadnjih letih primorana, da število židovskih vseljencev omejuje, ker se ji je posrečilo ustvariti v poprej popolnoma arabski deželi močno židovsko manjšino, tako da bi, ako bi prišlo do plebiscita, Arabci ne mogli doseči svoje pravice, da si tam v smislu sklepa Zveze narodov ustvarijo svojo lastno narodno državo. Zakaj Anglija upravlja tudi Palestino popolnoma tako kakor Indijo, kjer izigrava eno narodnost proti drugi, eno vero proti drugi, eno politično stranko proti drugi, da tem lažje obdrži deželo pod svojo oblastjo

Angleške račune pa je začelo motiti vsearabsko gibanje, ki Angležem že dvajset let ne da v Palestini mirno spati. Ves ta čas se namreč Palestina nahaja več ali manj v vojnem stanju, ker so Arabci v njej zanetili revolucijo, ki redno izbruhne vsakih par let in je čedalje hujša ter jo podpira ves arabski svet pa seveda tudi večji del javnega mnenja na svetu. Nobena politika ni tako lokava, da bi je njen razvoj sam prejel ali slej ne prelokalil,

Po novem zakonu o gospodarskih zadrugah

Glavna zadružna zveza ustanovljena

Dr. Anton Korošec - predsednik zveze in upravnega odbora - o veličini zadružne misli, gospodarskem in kulturnem pomenu zadrug

Beograd, 1. septembra. AA. Danes ob 10.15 dopoldne je bil v dvorani inženirskega doma ustanovni občni zbor Glavne zadružne zveze. Občni zbor je začel predsednik zadružne zveze, notranji minister dr. Anton Korošec, s sledečim govorom:

»Dragi zadružniki! Pred vsem delom, ki ga moramo danes opraviti, vas vse, ki ste tukaj zbrani, prično pozdravljam, po vas pa tudi vse zveze in v njih včlanjene zadružnike. Vesel sem, da vidim tu zbrane predstavnike vsega našega zadružništva, ki imajo vsi eno misel: vložiti vse svoje sile za napredek zadružništva, ki je podlaga vsega gospodarskega, kulturnega in socialnega napredka naših najširših ljudskih slojev. Od 14. junija 1919, ko je bila ustanovljena dosedanja Glavna zadružna zveza, pa do danes, je zadružništvo vestno izvrševalo svoje veliko poslanstvo, ter se je lepo razvijalo kljub vsem težavam, ki so prišle na pot. To zadružništvo je naraslo številčno. Tedaj je bilo 11 zvez, danes jih imamo okoli 35; od 4000 zadrug, ki jih je tedaj imela Glavna zadružna zveza, jih je danes 15.000. Število zadružnikov je danes že prekorajlo en milijon. S ponosom gledamo na to veliko zadružniško vojsko, ki ima na svojih zastavah mavrične barve zapisano: Ljubezen, mir in sloga za dobrobit naroda.

Ne bi bilo lepo, če se v tem trenutku ne bi spomnili vseh onih zadružnih pionirjev, ki so zarezali prve brazde na njivi našega zadružništva. Njihovo življenjsko načelo je bilo: Ničesar zase, pač pa za splošnost, ničesar zase, ampak za narod. Nekateri od njih so zamenjali ta svet z boljšim in njim kličemo: Slava! Drugi so se pod težo let umaknili ter z ljubeznijo spremljali naše delo. Hvala jim za napore in trud.

Zadružništvo je močna in krepka organizacija ne samo po svoji številčni sili, ampak še bolj po moči svojih idej. Prepričani smo, da je zadružništvo element duhovnega in materialnega blagostanja, motor, ki žene končno tudi naše vasi v prizadevanju za blagostanje in kulturni napredek. Pri nas nimamo niti ene kulturne, niti gospodarske organizacije, ki bi bila tako velika in tako močna, kot je zadružništvo. Zato je ta organizacija činitelj, s katerim morajo računati vsi, ki žele dobro narodu in državi. Kot skoraj 20 letni zadružni delavec v Jugoslaviji morem s ponosom pokazati na uha pomirljivosti in strpnosti ter složnega sodelovanja, ki je vladalo v teh zadružnih vrstah. Zadružna ideja je bila vez, ki je vezala ljudi raznih političnih in svetovnih nazorov in ta zveza se je kazala v medsebojnem spoštovanju in medsebojnem vzajemnem delu. Uspehi našega zadružništva v teh skoraj 20 letih niso majhni. To kaže že omenjeno število zadrug in zadružnikov, to dokazujejo naši številni zadružni domovi, zadružni tečaji, manifestacije, promet in sodelovanje zadrug

ništva na vseh področjih narodnega gospodarstva. Ne mine teden, da se ne bi imeli prilike pripraviti o žilavi delavnosti našega zadružništva. V inozemstvu uživa naše zadružništvo lepo ime. Tuji zadružniki nas obiskujejo ter iščejo zveze z nami in nas vabijo na svoje zadružne manifestacije. V mednarodnem zadružnem svetu mi nismo neopažen činitelj.

Tako je bilo dozdaj. Če Bog da, bo v bodoče še boljše. To je moje trdno prepričanje. To prepričanje ni brez podlage. Mi smo se danes vsi zbrali tu in bomo še bolj složni, še močnejši in bo v nas še več poleta. Glavna zadružna zveza bo sprejela v svoje članstvo vsako novo zvezo, v kateri je bilo na dan, ko je bil uveljavljen zakon o gospodarskih zadrugah, včlanjenih 50 zadrug in ki je te zadrugre resnično nadzorovala. Zadružna ideja je tako velika in tako močna, da mora vse drugo odpasti, kadar gre za vprašanje uresničenja te ideje. Pred nami so velike naloge. Pred nami je široko polje dela. Ne ozirajte se na nevažne vsakdanjosti, bomo sli vsi složno na delo, ki bo rodilo velike koristi za ves naš narod in za vso našo državo. V trdnem prepričanju, da je zadružništvo zadnja podlaga našega splošnega narodnega blagostanja, da je izvor moči in sile naše države, vas pozivam k vztrajnemu delu v zadružništvu. Pred očmi nam je vsem upoštevana in zadovoljna Jugoslavija. S slogo, ljubeznijo in neumornim delom ustvarimo potom zadružništva pogoje, da Jugoslavija tudi bo takšna.

Govor ministra in predsednika glavne zadružne zveze dr. Antona Korošca so navzoči navdušeno pozdravili. Zatem je dr. Korošec prebral pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru, knezu namestniku Pavlu, kraljevskim namestnikom dr. Radenku Stankoviču in dr. Ivu Peroviču, pred-

sedniku vlade dr. Stojadinoviču, kmetijskemu ministru Svetozarju Stankoviču, ministru za socialno politiko Dragišu Cvetkoviču, finančnemu ministru Dušanu Letici in trgovinskemu ministru dr. Nikoli Kabalinu. Tudi te brzojavke so navzoči pozdravili z dolgotrajnim vzklikanjem Nj. Vel. kralju, knezu namestniku, dr. Stojadinoviču in vsej vladi.

Izraz zaupanja dr. Korošču

Skupščina je prešla na prvo točko dnevnega reda, to je na volitve častnega predsedništva. Za predsednika je bil izvoljen soglasno notranji minister dr. Anton Korošec, za podpredsednika pa minister brez listnice inž. Vojislav Djordjevič. Izvoljena sta bila tudi verifikacijski in kandidacijski odbor, ki sta takoj prevzela posle. Poročilo verifikacijskega odbora je bilo sprejeto soglasno. Zatem je kandidacijski odbor predložil kandidatno listo za upravni odbor, ki je bila sprejeta tudi soglasno ob toplih ovacijah dr. Korošcu, katerega ime je tudi na tej listi. Delo skupščine se je nadaljevalo z razpravo o posameznih točkah dnevnega reda, ki so bile vse soglasno sprejete.

Na koncu se je dr. Korošec s toplim govorom zahvalil zadružnikom za uspešno delo. Skupščina je bila končana okoli 11, ko so navzoči ponovno navdušeno vzklikali dr. Korošču. Po končani skupščini se je konstituiral upravni odbor in je bil na tej seji soglasno sprejet za predsednika upravnega odbora Glavne zadružne zveze dr. Korošec, za prvega podpredsednika inž. Vojislav Djordjevič, za drugega podpredsednika Miloš Štibler, za tretjega Štepan Postić in za četrtega podpredsednika dr. Anton Novakovič.

„Stvar miru je na dobri poti“

Kaj je angleška vlada v resnici sklenila Angliji gre samo za pravičen sporazum

London, 1. septembra. O sklepih in posvetovanjih ministrskega sveta, ki se ga je udeležilo 22 članov vlade, s čimer je bila poudarjena važnost tega dogodka, razširja levičarski tisk poročila, ki sicer v nekem bistvenem pogledu odgovarjajo resnici, stališče in nameni angleške vlade v vprašanju narodnostnega spora v češkoslovaški republiki pa je v njih napačno prikazano.

Na seji ministrskega sveta se je poudarjalo, o čemer doslej sploh ni bilo nobenega dvoma, da

Anglija ne bo mogla ostati nevtralna, če bi morala Francija poseči v oborožen konflikt, ki bi ga povzročil kakšen napad na neodvisnost češkoslovaške republike, in da bi seveda v takem primeru bila na strani krivično napadenega ali svoje zaveznice Francije. Prav tako pa so bili vsi člani angleške vlade soglasni v tem, da zanje ne smejo biti in niso merodajni v stališču nasproti sporu med češkoslovaško vlado in sudetskimi Nemci tisti razlogi, ki vodijo tako imenovano antifašistično alianso v Evropi in ki najdejo izraza tudi v angleškem opozicijskem časopisu. Politika Anglije gre izključno za tem, da se v narodnostnem sporu v češkoslovaški republiki najde pravilna in pravična formula ob objestranski popustljivosti tako na nemški kakor na češkoslovaški strani, da bo omogočen sporazum, in nikakor ne deli mnenja, še manj pa tendence gotovih krogov, ki niso daleč od znanega revolucijskega centra na svetu, da tak sporazum že vnaprej ni mogoč in da je zato vojna neizogibna.

V tem oziru je zadržanje angleške vlade od samega začetka tako dosledno in tako neomajno, da more zaznamovati veliki uspeh, ki je v tem, da je praska vlada sestavila nov predlog sporazuma s sudetskimi Nemci, ki sloni na z misli lorda Runcimana ter se naslanja na kantonalno razdelitev češkoslovaške republike s širokimi narodnimi samoupravami in izvoljenimi velikimi župani. Le v primeru, če bi sudetski Nemci oziroma Henlein, ki je popolnoma odvisen od zunaj, ta predlog češkoslovaške vlade, ki še ni bil objavljen, načeloma odklonil, tako kakor so odklonili prvega, ki je tudi po mnenju angleške vlade bil nezadosten in težko sprejemljiv, šele potem bi se smelo govoriti, da je položaj v svetu težak. Zato je čisto naravno, da bo Anglija na Nemčijo pritisnila, da bo Henlein sprejel zadnje sklepe praska vlade za podlago pozitivnih pogajanj, in da je treba ta pritisk podpreti z opozorilom, da Anglija kot zaveznica Francije za nobeno ceno ne bo trpela nasilne rešitve vprašanja med Češkoslovaško in Nemčijo.

Toda tega koraka angleška vlada ne bo storila v takem slogu, kakor se je to predstavljalo v levičarskem tisku, ki že ves čas londonskemu kabinetu dopoveduje, da mora angleški poslanik v Berlinu sir Henderson izročiti Hitlerju slovesno diplomatsko noto svoje vlade, ki bi jo v Berlinu seveda razumeli kot grožnjo in žalitev ter tolmačili kot pristranski poseg Anglije v sporno vprašanje. Angleška vlada je na seji 29. t. m. sklenila, da bo Henderson o tej zadevi govoril s Hitlerjem sicer oficijelno in kot pooblaščenec londonskega kabineta, da pa ta razgovor s Hitlerjem ne bo imel značaja kakšne tako imenovane diplomatske demarše ali koraka, ampak najviljudnejšega, čeprav jasnega opozorila, kolikor

Nadaljevanje na 2. strani

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, z lokalnimi motnjami vremena.
Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno, lahni severni vetrovi.
Zemunska vremenska napoved: Po večini oblačno vreme z dežjem. Ponekod nevihte.

Važni sklepi italijanske vlade

Rim, 1. sept. c. Na svoji današnji seji je italijanska vlada sklenila, da se vsem Židom, ki so si pridobili italijansko državljanstvo po 1. januarju 1919, odvzame italijansko državljanstvo, narkar morajo po šestih mesecih zapustiti Italijo in vse njene posesti. Če se ne bi odrekli, jih bodo izgnali. Prav tako morajo zapustiti Italijo vsi Židje, tuji državljani v istem roku. Za Žide bodo smatrali tudi tiste, ki so prestopili v drugo vero, če so bili njihovi starši še Židje.

Vlada je tudi sklenila, da ne bodo mogli napredovati tisti državni uradniki, ki po 30. letu starosti še niso poročeni. Za nižje uradnike je ta meja starosti določena na 26. leto starosti. Samski stan bo avtomatično tudi ustavil sleherni napredovanje v državni službi.

in tako se je zgodilo tudi Angliji v Palestini. Danes namreč tudi Židi niso več zadovoljni z njeno politiko v Palestini, ker ogroža tudi obstoj židovskih naseljencev, ki pred mogočnim arabskim valom niso več varni ne življenja ne imetja. Mnogo Židov je tudi tako pametnih, da so uvideli, kako Anglija sama ovira sporazumno življenje med Arabci in Židi, ker ne hujska samo Židov proti domorodnim prebivalcem, ampak če treba, tudi Arabce proti Židom. Arabci imajo tudi na svoji strani pravico, ako na svetu pravica sploh še kaj velja v političnih vprašanjih. Arabci ne morejo dopustiti prevelike židovske manjšine ali celo neodvisne židovske države, ker so gospodarsko daleč pod Židi, ki si nakupujejo od arabskih kmetijskih siromakov zemljo ter postajajo edina finančna velesila v tej deželi. Se večji odpor pa izjavljajo Angleži, ki vodijo v Palestini izredno brezobzirno politiko, v kateri ima glavno besedo policijski pendrek, vojaški bajonet in kazenske ekspedicije, ki rušijo in požigajo cele vasi, če treba, tudi z letalskimi bombami. Židi pa so se Arabcem zadnje čase še bolj obsovalili, ker se zadnja leta naseljujejo v Sveto deželo skoraj sami levičarji, ki širijo svoje ekstremne politične in gospodarske nazore ter tako do skrajnosti dražijo arabski nacionalizem. Sicer bi bil mogoč in tudi želeli pameten sporazum

med židovskimi naseljenci in domačim prebivalstvom, toda Palestina ne more postati niti židovska država niti domovina vseh Židov sploh, ker jih je preveč in jim je treba najti drugih življenjskih prostorov na svetu.

Danes Anglija ne ve, kako bi rešila vprašanje Palestine, ker ga je njena politika dovedla v neizhoden položaj. Tako, kakor stvari stoje zdaj, pa ne morejo ostati še dalje, zlasti ne, ker vemo, da so države v območju Sredozemskega morja, ki ogrožajo Anglijo od Gibraltara do Adena in katerim gre revolucija v Palestini izredno v račun. Pred leti je Anglija nameravala Palestino razdeliti v neodvisno židovsko državo na severu, v neodvisno arabsko državo na jugu, ki naj bi se združila s Transjordanijo, in pa v ožek pas, ki veže mezo-potamsko puščavo z najvažnejšim palestinskim sredozemskim pristaniščem, ki naj bi bil pod angleško oblastjo. Ker je ta načrt absolutno neizvedljiv, mislijo zdaj Židom dati samo zelo ožek pas v tako zvani Saronski nižini, ki sega od Tel Aviva na jugu približno do Nazareta in Hajfe na severu in je že danes naseljen s 95% Židov. Ta načrt pa seveda zadeva na najostrejšo opozicijo Židov, ki dobro vidijo, da ta 15 km široki pas ne bi dolgo ostal njihova last.

Izgleda torej, da bo morala Anglija iskati rešitve po drugi poti.

Najvažnejša določila uredbe, s katero se v Ljubljani ustanavlja

Akademija znanosti in umetnosti

Kakor smo že včeraj omenili, je ministrski svet sprejel uredbo o Akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani, ki je izšla v Službenem listu z dne 31. avgusta 1938. Prinašamo najvažnejša določila te uredbe:

Na osnovi § 37 točka 5 finančnega zakona za 1938-39 predpisujem uredbo z zakonomi močjo o ustanovitvi in ureditvi Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Čl. 1. V Ljubljani se ustanavlja kot javna ustanova Akademija znanosti in umetnosti. Akademija ima po javnem in zasebnem pravu značaj pravne osebe. V razmerju do državne uprave je avtonomno telo in je pod varstvom države.

Čl. 2. Naloga akademije je poglobljati znanost in podpirati razvoj umetnosti, izsledovati in podpirati raziskovanja na tem polju in objavljati znanstvena dela.

Čl. 5. Za doseg svoje naloge dobiva Akademija materialna sredstva iz lastne imovine, od prodaje svojih izdaj, iz prostovoljnih zasebnih in javnih podpor, zapuščin in daril. Država ji daje letno pomoč v mejah državnega proračuna. Imovina Akademije se porablja samo za izpolnjevanje nalog akademije, za vsako odtujitev imovine je potrebna potrditev zakonodajnim potom.

Čl. 6. Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani ima štiri razrede: a) filozofsko-filozofsko-zgodovinskega, b) pravne, c) matematično-naravoslovnega, d) umetniškega.

Čl. 8. Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani ima redne, dopisne in častne člane. Redni članovi more biti 30, dopisnih 60, število častnih članov ni omejeno. Redni člani morejo biti samo osebe, ki stalno živijo na sedežu Akademije, razen oseb izven sedeža Akademije, če morejo opravljati dolžnosti rednih članov v Akademiji. Ako se redni član preseli s sedeža Akademije in ne more več opravljati dolžnosti v Akademiji, ostane še nadalje redni član, ne more pa imeti funkcije v Akademiji.

Čl. 9. Član Akademije more postati samo tisti, ki si je pridobil izredne zasluge za znanost ali umetnost in je neoporečen. Redne in dopisne člane voli na pismeni predlog pristojnega razreda glavna skupščina Akademije, in sicer na temelju stroge ocene kandidatovih znanstvenih ali umetniških del, ki morajo dokazovati znanstveno ali umetniško samostojnost in temeljitost. Častne člane imenuje glavna skupščina Akademije, in sicer take domače ali inozemske osebe, ki imajo posebne zasluge za znanost ali umetnost ali za Akademijo. Častni člani imajo enake pravice kot redni člani, nimajo pa pravice do materialnih sredstev Akademije. Članstvo Akademije preneha s smrtjo, odpovedjo, ki se pismo izroča predsedniku, ali z izključitvijo, ki jo mora skleniti tri četrtine članov, navzočih na glavni skupščini.

Čl. 11. Vsi člani, razen častnih, morejo prejemati pomoč za znanstvena raziskovanja. Vsi člani imajo pravico tiskati svoja znanstvena dela v izdajah Akademije. O pomoči in tiskanju znanstvenih del odloča predsedništvo na predlog pristojnega razreda. Redni člani imajo pravico svetovanja in glasovanja, ko se volijo redni, dopisni in častni člani in funkcionarji Akademije in to v svojem razredu in na glavni skupščini. Funkcionarji Akademije morejo biti samo redni člani.

Čl. 12. Redni in častni člani prejemajo vsa izdavanja Akademije, dopisni pa samo izdavanja svojega razreda.

Čl. 13. Na čelu Akademije stoji predsednik, ki se postavlja s kraljevim ukazom na predlog prosvetnega ministra izmed treh rednih članov, ki jih izberejo redni člani Akademije na glavni skupščini, in to za tri leta. Predsednik, glavni tajnik in načelniki razredov so predsedništvo Akademije.

(Nadaljevanje s 1. strani)

pride v poštev zadržanje Anglije v kakšnem resnem konfliktu. London namreč na noben način ne more onemogočiti svoje vloge, ki je ta, da v sporu med Nemčijo in Češkoslovaško prijateljsko in učinkovito posreduje.

Ne sme se sicer tajiti, da ravno na nemški strani še vedno obstajajo nekatera dejstva, ki kažejo na stališče, ki angleški vladi njene naloge ne olajšuje, kar velja posebno za nemški tisk, ki v zadnjih časih češkoslovaško republiko zopet srdito napada. Iz tega se pa ne smejo delati tako pesimistični sklepi, kakor jih beremo v levčarskem tisku, ki piše malone tako, kakor da bi si vojne v Evropi goreče želeli. Toda tako London kakor Pariz sta dobro informirana, da Nemčija oboroženega spora ne bo izvala, ker obstoji nevarnost, da bi bila v tem primeru osamljena. Sicer se ni mogoče trditi tako brezporno, kakor to dela levčarsko časopisje, da bi bila Italija že izjavila, da bo ostala v primeru takega konflikta nevtralna, ampak se more zaenkrat trditi samo to, da si italijanska diplomacija zelo prizadeva, da bi se vprašanje glede Češkoslovaške rešilo mirno, in se v tem oziru more govoriti o indirektni podpori, ki jo Italija v sedanjem trenutku nudi Angliji. Na drugi strani pa je vlada ameriške republike izjavila, čeprav stoji na strani zapadnih velebil v Češkoslovaške, da v primeru kakšne vojne ne smejo računati na podporo Amerike, dokler bi ne bili neposredno prizadeti njeni interesi. Nemčija pa tudi ne zanemara stališča sovjetske Rusije, kakor je razvidno iz razgovora, ki ga je imel 22. avgusta nemški poslanik v Moskvi von Schulenburg z Litvinovim in ki je v Berlinu napravil močan vtis.

V tem smislu je angleška vlada dala dobrohotne nasvete tudi angleškemu tisku, kateri je bil zlasti opozorjen, da bi bili v sedanjem trenutku zlasti zelo neoportuni napadi na Italijo, o kateri angleški tisk v resnici že včeraj ni prinesel več nobenih neugodnih vesti in komentarjev o njeni politiki. Odgovorni krogi so prepričani, da je stvar evropskega mira na dobri poti.

Henlein poldrugo uro pri predsedniku republike

Berlin, 1. sept. AA. (Reuter) Kakor piše neka nemška časnikarska agencija, je imel dr. Beneš danes razgovor s Henleinom. Razgovor je trajal poldrugo uro.

Praga, 1. sept. AA. (Reuter) Vodja sudetsko-nemške stranke Henlein je odpotoval v Berchtesgaden. Lord Runciman je obiskal danes dopoldne predsednika republike dr. Beneša.

Praga, 1. sept. AA. Tajništvo misije lorda Runcimana sporoča, da je lord Runciman sprejel včeraj ob 11. uri, šefa sudetske nemške delegacije za pogajanja s češkoslov. vlado. Ashton

Čl. 14. Predsednik predstavlja Akademijo v zunanjih razmerjih, sklicuje in vodi seje predsedništva in glavne skupščine, obenem z glavnim tajnikom podpisuje diplome, dopise in ves obvezne izjave in listine. Predsednik prejema iz proračuna Akademije letno nagrado, ki jo določa glavna skupščina.

Čl. 15. odst. II. Ako je predsednik zadržan, ga nadomestuje glavni tajnik. Ako je glavni tajnik zadržan, ga nadomestuje po letih najstarejši načelnik razreda. Glavni tajnik prejema iz proračuna Akademije letno nagrado, ki jo določa glavna skupščina. Glavni tajnik stoji na čelu pisarne.

Čl. 16. Predsedništvo je izvršilni organ glavne skupščine in upravni organ Akademije; vsak izdatek iz blagajne Akademije mora imeti pristanek predsedništva.

Čl. 17. Predsedništvo more sklepati, če je pristojna navadna večina članov predsedništva. Predsednik ima glasovalno pravico in — po potrebi — pravico odločanja.

Čl. 19. Razredi volijo svoje načelnike in njihove namestnike iz rednih članov svojega razreda za leto dni, in sicer z večino prisotnih članov. Volitve načelnika vodi najstarejši član razreda.

Čl. 20. V izdajah Akademije se ne sme objaviti nobeno delo, dokler ni odobreno na seji pristojnega razreda in z ozirom na razpoložljiva sredstva sprejeto od predsedništva za tisk. O sprejemanju del nečlanov odloča pristojni razred na predlog in po pismeni oceni enega od svojih rednih članov.

Čl. 23. Prvi redni člani za vsak razred se postavljajo s kraljevim ukazom na predlog prosvetnega ministra, diplomu pa jim izdaja Akademija.

Čl. 24. Poslovnik pravila o sodišču za sporna vprašanja med posameznimi razredi in člani in red za posamezne razrede, službeno pragmatiko za uradnike in uslužbenice in druge predpise o notranji ureditvi bo izdala Akademija sama v duhu te uredbe.

Čl. 25. Ako bi Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani nehala obstajati, se bo o njeni imovini odločilo z zakonom.

Čl. 26. Ta uredba stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem objave v Službenih novinah (to je 31. avgusta 1938).

Prosvetni minister

dr. Dim. Magarševič l. r.

Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister

dr. M. M. Stojadinovič l. r.

(Slede podpisi ostalih ministrov.)

Voditelj kem. laboratorija KID inž. Heiler — umrl

Jesenice, 1. sept.

Danes je prispela na Jesenice vest, da je v Slajmerjevem domu v Ljubljani umrl voditelj kemičnega laboratorija jeseniških železarn, g. inž. Heiler. Še pred dvema dnevi je bil med nami in opravljal v laboratoriju svoje znanstveno delo. G. inž. Heiler, ki je legel v grob, je bil iskan in strokovno poznan daleč naokoli ne samo v Jugoslaviji, ampak tudi izven naših meja. Bil je mož, kakor jih je med nami malo. Bil je iz Pančeva, kjer je njegov brat veleposelnik. Tehniško visoko šolo je dovršil na Dunaju. Leta 1892 je prišel h Kranjski industrijski družbi, kjer je deloval vse do danes. Izmenoma je deloval v obratih na Jesenicah in v Šklednju pri Trstu. Ko je nastopila svetovna gospodarska kriza, je bila njegova nemala zasluga, da je jeseniške železarne obdržal v redu. V svojem življenju je dobil ponudbe na visoke položaje. Dobil je ponudbo od danske vlade, da bi tam prevzel stolico za rudarstvo na vseučilišču v Kodaču. Toda g. inž. Heiler je ostal zvest jeseniškim železarnam in je deloval v prosepah naše domače industrije. Imel je svojo veliko zbirko zgodovine gorenjskega železarstva. Bil je vester znanstvenik in je največ svojega življenja prebil pri delu in pri svojem obratu. Naj počiva v miru! Preostalih naše iskreno sožalje! Pogreba se udeležijo vsi inženirji KID.

Novi trgovinski minister na ljubljanskem velesojmu

Ljubljana, 1. septembra.

Danes popoldne ob 4 je na povratku z Bleda prišel v Ljubljano minister za trgovino in industrijo inž. Nikola Kabalin, ki si je na povabilo bana g. dr. Natlačena ogledal velesojm. Po razstavi je vodil g. ministra ravnatelj velesojma g. dr. Dular, po fotografirski razstavi g. inž. Micheli, po umetniški razstavi pa g. prof. Santel in Vavpotič, ki sta mu razložila posamezne slike umetnikov. G. minister je izjavil dopisniku »Slovenec«, da je bil že večkrat na ljubljanskih velesojmih in da pozna in prizna vse prizadevanje in zasluge, ki jih imajo ljubljanski velesojmi za vso našo kulturo, trgovino in industrijo. Letos pa je še posebno vesel umetniške razstave in razstave foto-amaterjev, ki je res nekaj posebnega in vse pohvale in priznanja vrednega. Še posebej je poudarjal, da je bil prav posebno zadovoljen z vsem, kar je videl, in mora izreči ravnateljstvu in prirediteljem najlepše priznanje. Po ogledu vseh prostorov se je g. minister v družbi g. bana in ravnatelja g. dr. Dularja in še nekaterih drugih odličnikov nekoliko časa pomudil v Slamičevem paviljonu.

Drobne domače in tuje

Sovjetski admiral Orlov ustreljen

London, 1. septembra. Potrjeno so vesti, da je bil ustreljen od GPU vodja sovjetskega brodogradnja admiral Orlov in več admirarov. Vest je v Angliji napravila globok vtis, ker je Orlov lansko leto uradno zastopal sovjetsko Rusijo pri svečanih oblikah priliki kraljevega kronanja. Med ustreljenimi sta tudi poveljnik vzhodnega brodogradnja Sirkov in vodja mornariške akademije admiral Ludvig. Od ostalih pomembnejših imen navajajo med ustreljenimi admirala Viktorova, ki je bil namestnik vrhovnega poveljnika brodogradnja, in admirala Mukleriča, ki je bil vodja arzenala.

Bled, 1. sept. AA. Danes je ministarki predsednik dr. Stojadinovič sprejel našega poslanika v Berlinu dr. Cincar Markoviča.

Gvatkin se je odpeljal v Marjanske Lazni, kjer je imel razgovor s Henleinom. Zvečer se misli Gvatkin vrniti v Prago. Ob 15.30 je lord Runciman sprejel poslanca Zajička, zastopnika nemških katolikov, ki so neodvisni od sudetske nemške stranke.

Berlin, 1. sept. AA. (Reuter) Angleški veleposlanik v Berlinu Henderson sredi obiskal znanega ministra. Do zdaj se še nič ne ve, kje se je angleški zunanji minister danes mudil, skora gotovo pa je, da bo še danes obiskal znanega ministra v Berlinu.

Dr. Beneš vprašanje razdelil v dve poglavji

Praga, 1. sept. AA. (DNB) Češkoslovaški tiskovni urad je objavil, da je imel politični odbor ministrov včeraj sejo. Na seji je bilo soglasno sprejeto poročilo o položaju, ki ga je podal predsednik vlade dr. Hodža.

Snoči je tukaj zavladal splošen optimizem in povsod so prepričani, da se je položaj zaobrnil na bolje. Govore, da bo predsednik republike dr. Beneš najbrž že danes objavil proglas, v katerem bo izjavil, da sta nov predlog za rešitev narodnostnega vprašanja izdelala predsednik republike dr. Beneš in predsednik vlade dr. Hodža.

Politični odbor ministrov je včeraj popoldne sprejel vse podrobnosti tega načrta in je dr. M. Hodža podal obširno poročilo o položaju. Govore, da je dr. Beneš našel izhod v tej smeri, da naj se narodnostni problem rešuje v dveh poglavjih in da se šele nato začne izvajati načrt dela.

Slovaško stranko bo eno leto vodil

dr. Jožef Tiso

Bratislava, 1. sept. Včeraj se je prvič sestalo vodstvo slovaške ljudske stranke, da se posvetoje o nadaljnjem vodstvu in političnem zadržanju stranke. Sklenjeno je bilo, da ostane mesto predsednika eno leto izpraznjeno. V smislu strankinih pravil pa bo po seštevku predsednik stranke za to dobo bivši minister dr. Jožef Tiso, njegov namestnik pa poslanec Jožef Sivak. Vodstvo stranke je časopisja na ostane v rokav poslanca Sidorja. Na sklep vodstva stranke je baje vplivala tudi želja slovaške duhovščine, ki na vodstvu stranke rajši vidi duhovnika Tiso, ki je znan po svoji umerjenosti, kakor pa Sidorja, ki rad zastopa skrajno radikalno stališče.

Dr. Jožef Tiso je bil rojen leta 1887 in že dolgo pripada vodstvu slovaške ljudske stranke. Prej je bil profesor bogoslovja v Nitri, leta 1925 pa je bil izvoljen za poslanca in je bil dve leti pozneje v ševčevem kabinetu minister, kjer je ostal dve leti. V stranki je vedno zastopal zmernejše krilo.

Za „Slovenski dan“ v Kočevju polovična vozina

Belgrad, 1. septembra. AA. Z odlokom prosvetnega ministra je odobrena polovična vozina vsem onim iz področja železniškega ravnateljstva v Ljubljani, ki se bodo udeležili »Slovenskega dne« v Kočevju. Olajšava velja od 3. do 5. sept.

Kanonik Cardyn v Zagrebu

Kanonik Cardyn, ki se je pretekli teden mudil v Sloveniji na kongresu Pax Romane, kjer je s svojimi predavanji vzbujal zanimanje vseh zbranih zastopnikov mednarodnega katoliškega dijaštva, je po kongresu gost zagrebške nadškofa odpotoval v Zagreb. Nastanil se je v nadškofjskem dvorcu, kjer je kmalu po svojem prihodu sprejel zastopnike hrvatskih katoliških delavcev in delavki, ki so organizirani v organizacijah Kroma in Kromke. Po razgovoru s temi zastopniki pa je v spremstvu s p. Tomislavom Pogajenom D. J. obšel nekatera zagrebška predmestja, kjer se je živo zanimal za razmere delavstva in ostalih prebivalcev. Nato je obiskal prostore Hrvatske delavske zveze, socialne ustanove Zagreba in glavno ljudsko kuhinjo. Pozno popoldne je v bolnišnici usmiljenih sester obiskal hrvatskega nadškofa dr. Stepinca, ki je svojega belgijskega gosta nad vse prisrčno sprejel. Zvečer je imel kanonik Cardyn v prostorih kongregacije pri oo. jezuitih predavanje o temeljnih načelih žosizma. Predavanje je bilo polno obiskano in Cardyn je bil deležen navdušenih pozdravov. Poslušalcem je predavatelj predstavil p. Pogajen D. J. Cardyn je predaval v nemščini, ki se jo je šele pred nedavnim in to v zelo kratkem času naučil. Ves njegov nastop je prevzel poslušalec. Naslednji dan jutraj je Cardyn, oče žosizma in po njem oče krščansko-obnovitvenega gibanja med delavstvom, odpotoval iz Zagreba v Rim, da opravi prve priprave za mednarodni kongres mladih katoliških delavcev v Rimu, ki bo l. 1939. Prepričani smo, da to sicer njegovo kratko bivanje v Jugoslaviji, ki mu je kongres Pax Romane v Rogaški Slatini in na Bledu dal zunanji povod, ne bo ostalo brez sadov.

Prof. Anton Bartel umrl

V Ljubljani je umrl prof. Anton Bartel, kjer je dolgo let živel v zasluženem pokoju. Vsa starejša generacija pozna prof. Bartla kot odličnega pedagoga, ki je poučeval slovenščino, pa tudi klasične jezike, ter je vsakemu še v spominu njegovo dramatično in nazorno razlaganje Homerja, njegovega ljubljence. Rodil se je v Mirni peči na Dolenjskem pred 85 leti (27. nov. 1853) ter je študiral v Novem mestu in na Dunaju, poučeval pa kot profesor večino v Ljubljani, kjer je nastopil že leta 1877. Kot mlad suplent se je udeležoval tudi v leposlovju ter je napisal v »Kresu« leta 1881 povest »Pomladanski vetrovi«. Potem ni več pisal do leta 1921, ko je napisal povest »Tihodolski učitelj«, ki pa je do zdaj ostala še v rokopisu. Znan pa je prof. Bartel po svojem leksikografskem delu, saj je bil eden najboljših sodelavcev Pleteršniku pri sestavi njegovega slovarja, ki ga je prof. Bartel tudi korigiral. Najbolj popularno pa je postalo njegovo ime v zvezi z Janežičevim slovensko-nemškim in nemško-slovenskim slovarjem, ki ga je Bartel na novo prijel: izdajal ter izpopolnjeval tako, da nosi danes ime Janežič-Bartelov slovar. Kot tak se je vpisal zaslužno v slovensko literarno zgodovino. O njegovem življenju v zadnjih letih je pisal v lanskem »Mentorju« prof. dr. Debevec, ki je tako še pravočasno rešil potomstvu nekaj njegovih spominov. Dobro mu človeku, odličnemu vzgojitelju ter zaslužnemu ljubitelju in raziskovalcu slovenskega jezika ohranimo hvaležen spomin!

Politična maščevanja

Že delj časa so nekateri kraji v primorski banovini razburjeni zaradi poškodb na imovini, ki se store večinoma čez noč. Okoliščine pa navadno kažejo, da so plod političnega maščevanja. Razburjenje se je že nekoliko pomirilo zaradi strogih kazni, ki so v nekaj primerih zadele storilce, pred kratkim pa je nov tak dogodek obnovil mrzno do brezvestnih političnih zagriženec. Posestniku Andreju Vlahovu iz vasi Pričij Sepurina blizu Šibenika je bilo v njegovem vinogradu čez noč porezanih 5000 trt, kar pomeni povprečno škodo 50.000 din. Zaradi tako velikega števila porezanih trt se splošno domneva, da je moral storilec biti vsaj 10, da so ta posel mogli opraviti v eni noči. Nekateri proti tej brezvestnosti predlagajo kazni, ki je v nekaterih krajih v južni Dalmaciji ta način političnega pritiska že ustavila, namreč, da je za vso škodo, povzročeno iz političnega maščevanja, materialno odgovorna vsa vas.

Muslimani se branijo mešanih zakonov

Serijsko sodišče (prvostopno, avtonomno sodišče muslimanske verske zajednice) v Sarajevu je v novem času začelo močno ovirati sklepanje mešanih zakonov. Nedavno je odbilo dovoljenje za dva taka zakona, v katerih sta ena Zagrebčanka in ena Slovenka hoteli skleniti zakon z muslimanom. Serijsko sodišče ju ni hotelo poročiti in je stranki zavrnilo, dokler se o tem ne izjavi Reis ul Ulema.

Podpore kmetijskega ministra

Belgrad, 1. septembra. AA. Kmetijski minister je odobril kmetijskim oglednim ustanovam za njihovo uspešnejše delo podporo, in sicer: kmetijski ogledni in kontrolni postaji v Topčideru 50.000 din, v Sarajevu 50.000 din, v Ljubljani 10.000 in 1000 din postaji v Novem Sadu.

Belgrad, 1. sept. AA. Dr. Jan Bafa, znani industrialec iz Češkoslovaške in predsednik delniške družbe Bafa v Borovu, je stavil prosvetnemu ministru na razpolago svojo dividendo za preteklo leto v znesku 152.760 din z željo, da jo uporabi v prosvetne namene.

Tajfun nad japonskim glavnim mestom

Tokio, 1. septembra. b. Na Japonskem je tekmo včerajšnje dne izbruhnil velikanski vihar tajfun. Tajfun je predvsem divjal v glavnem japonskem mestu Tokiu, ki je bil popolnoma odrezan od ostalega sveta. Stari ljudje pripovedujejo, da tako strašnega tajfuna ni bilo na Japonskem že nad 40 let. V Tokiu so vse ulice pod vodo. 30 hiš je popolnoma porušeni, ostale so pa tudi pretrpele večjo ali manjšo škodo.

Središče tajfuna, ki je zajel Tokio ob 4.20, se

pomika proti morju. Po dosedanjih podatkih je siloviti tajfun samo v Tokiu in v okolici zahteval 34 smrtnih žrtv. 30 ljudi je bilo ranjenih, 13 pa jih je izginilo brez sledu. Porušenihi je bilo 4500 hiš.

Povodnji so v Tokiu porušile 731 hiš, voda pa je zajela nad 8500 hiš. Okoli 12.000 ljudi se je zateklo v posebna zatočišča. V Jokohami je porušila 400 hiš, škoda, ki jo je napravila, pa cenijo na pet milijonov jenov.

Ljubljanski velesejem slovesno odprt

Ljubljana, 1. septembra.

Danes dopoldne so se zopet odprla vrata ljubljanskega velesejma, da se je zbralo na prostoru pred ravnateljstvom veliko število odličnikov, ki so prisostvovali slovesni otvoritvi.

Med odličnimi gosti omenjamo na prvem mestu zastopnika Nj. Vel. kralja Petra II., kot častnega pokrovitelja celotne prireditve, brigadnega generala g. Dušana Dodiča, ki je zastopal tudi ves kraljevski dom in posebej še Nj. Vis. kraljeviča Andreja, ki je prevzel pokroviteljstvo nad razstavo peov. Nadalje je bil prisoten ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen, prevz. knezoškof g. dr. Gregorij Rožman, poveljnik dravske divizije div. general g. Gjorgje Lukič, župan mesta Ljubljane g. dr. Jure Adlešič, župan mesta Maribora g. dr. Alojzij Juvan s podžupanom Zebotom, župan mesta Ptuj g. dr. Al. Remec, ves konzularni zbor s konzuloma g. Minovskim in Remerandom na čelu, prisoten pa je bil tudi belgijski odpravnik poslov Goffard.

Govor g. bana dr. Natlačena

Spoštovana gospoda! Velesejem je po svoji zamisli in po svojem bistvu predvsem gospodarska ustanova, ki ji je namen pokazati vsakokratno stanje našega gospodarstva, našega gospodarskega udejstvovanja in napredka. Priznati moramo brez vsakega pridržka, da je delo, ki ga vrši v tem pogledu velesejem, prineslo našemu narodnemu gospodarstvu mnogo in velikih koristi. Velesejski ustanovi se imamo n. pr. v veliki meri zahvaliti, da moremo danes zabeležiti vsaj med nekaterimi gospodarskimi strokami smotno plemenito medsebojno tekmovalno, ki je na primer v mizarski obrti že rodilo hvalevredne uspehe.

Propagandno delo, ki ga opravlja velesejem, je predobilo naši proizvodnji mnogo novih odjemalcev in ji odprlo mnogo tržišč, kamor poprej naši proizvodi niso prihajali. Po drugi strani pa je velesejem in izdatni meri pripomogel k temu, da je postalo ime Ljubljane in Slovenije znano in

slej v prostorih tega velesejma prirejene in z največjo skrbnostjo in razumevanjem pripravljene. Tudi letošnji jesenski velesejem noče v tem oziru zaostajati za svojimi dosedanjimi prireditvami.

Kraljevska vlada, kakor tudi kraljevska banska uprava, ki ji imam čast načelovati, spremljata delo velesejma z največjo blagohotnostjo. Mislim, da izpolnim svojo dolžnost, ako porabim to priliko, da izrečem upravi velesejma za njeno odlično delo za materialne in kulturne koristi naše domovine svojo zahvalo in svoje popolno priznanje. Ko upravi velesejma k njenim dosedanjim uspehom najlepše čestitam, izražam obenem željo, da bi se mogel ljubljanski velesejem že skoraj izseliti iz teh provizornih in malo reprezentativnih prostorov v svoj dom, v stalne zidane razstavne prostore. S to željo proglašam, da je jesenski ljubljanski velesejem odprt.

Takoj nato je zaigrala godba, gospod predsednik pa je nato pozval vse odličnike, naj si izvolijo ogledati razstavljene predmete v posameznih prostorih. Ves čas ogleda je igrala godba, špalir med posameznimi paviljoni pa so delali skavti. Vsi gostje so bili kar najbolj zadovoljni z vsem, kar so videli. Saj je velesejem docela zaseden. V obrtnem in industrijskem delu so posebej bogato zastopane tele stroke: pohištvo, avtomobili, radio, živalstvo, zlasti kinološka razstava, nadalje tehnične in kemične novosti ter poljedelski stroji. Goste pa je zlasti očarala odlična mednarodna fotografska razstava, na kateri razstavlja 500 avtorjev iz 30 držav in o kateri poročamo na drugem mestu. Gostje so se zelo pohvalno izrazili tudi v veliki umetnostni razstavi, ki je največja izmed vseh umetnostnih razstav, kar smo jih dolej imeli pri nas.

V posebnem paviljonu je nameščena posebna razstava Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. V tem paviljonu je podana slovenska soba, kakor je bila razstavljena na mednarodni obrtni razstavi v Berlinu, kakor tudi vsi izdelki, katere so raz-

stavili naši obrtniki v Berlinu. Soba je zelo okusno opremljena po načrtih inž. Ogrina in Serajnika. Odlični gostje so pri obhodu velesejma prišli kmalu tudi do obrtnega paviljona, kjer jih je pozdravil v imenu Zbornice za TOI predsednik obrtnega odeka g. Ivan Ogrin, izvajajoč tole:

Pozdrav g. Ogrina

Slovenski obrtniki smo se letos prvič kompaktno udeležili razstave v inozemstvu, to je na mednarodni rokodelski razstavi v Berlinu. Jugoslovanski paviljon na tej razstavi, kjer smo Slovenci tvorili lastno skupino, je bil predmet vsestranske pozornosti. Pridobili smo si tudi častno in še deset priznanih diplom. Da smo tako dobro uspeli, se moramo poleg naših denarnih žrtev, ki smo jih za to imeli, v prvi vrsti zahvaliti g. banu, ki nam je naklonil prav znatno podporo. Istotako se zahvaljujemo tudi mestni občini ljubljanski in celjski. Velike zasluge za to pa so imeli naši vrli in požrtvovalni obrtniki, ki so deloma po iniciativah, deloma po lastnih načrtih napravili razstavne predmete. Med te iniciatorje moram najprej omeniti gg. dr. Strelata, inž. Serajnika, inž. arh. Ogrina ter dr. Pretnarja. Vse, kar smo razstavili v Berlinu, vam hočemo ponoviti v tem našem paviljonu. Obrtniki tvorimo v gospodarstvu zelo važno panogo. Nahajamo se pa dandanes v zelo težkem položaju ter se borimo za obstanek, zato naprošamo vse, da nas v tej borbi čim bolj podpirajo in obračajo posebno pažnjo na obrtništvo.

Po govoru g. Ogrina so si odličniki ogledali paviljon ter izdelke ter seveda niso mogli varčevati a pohvalo odličnih in kakovostnih izdelkov prednih rok našega obrtnika, ki zaslužijo vse priznanje.

Poleg odličnikov pa je bilo takoj na velesejmu tudi mnogo tujcev, tako iz naše države, kakor tudi od drugod. Prav dosti je bilo tudi že naših ljudi z dežele. Vse dopoldne je bilo na Gospodarski cesti in okrog vseh vhodov na velesejski prostor kar najbolj živahno in prav to zanimanje, ki se je pokazalo že takoj prvi dan razstave, je najboljši porok, da bo tudi letošnja jesenska prireditev kar najlepše uspela. Zlasti še zaradi tega, ker je uprava velesejma pripravila za obiskovalce lepo število nagrad, kar je za marsikoga zelo vabljivo.

Slovenski potapljalci na Bledu

Kako so mladi akademiki s svojim aparatom dvigali potopljeni avto

Za blejsko občino je bil dvig potopljenega škroplilnega avtomobila precej košljiv problem. Zvedeli so, da ima v Ljubljani skupina mladih fantov-akademikov potapljaški aparat, ki so si ga sami zgradili. Na prošnjo občine so ti z veseljem prišli pomagati. Po klicnih potapljačev torej ni bilo na Bledu, kakor je bilo predvčerajšnjim pomotoma objavljeno.

Omenjeni potapljaški aparat je dokaj enostaven: pločevinasta čelada, ki ima spredaj velik šipo, ob straneh dve svinčeni uteži po 8 kg, zadaj pa gumijast ovrtnik, ki se prilaga ramenom. Na stropu je ventil, do katerega vodi 15 m dolga debela gumijasta cev, skozi katero dovajajo potapljaču potrebni zrak. Izdihani zrak uhaja spodaj v vodo. Na čelado je pritrjen tudi globinomer, to je priprava, ki potapljaču točno kaže globino, v kateri se nahaja.

Potapljači so imeli že prakso in izkušnje z morja, kjer so se dva meseca dan za dnem potapljali in raziskovali življenje morskega dna.

Prvi je imel nalogo, da ugotovi lego avtomobila in druge važne okolnosti. Samo dobrih 5 minut je ostal pod vodo, ker je bila vodo precej hladna. Povedal je, da je sprednji konec avtomobila obrnjen naravnost proti bregu. Naslednji je šel privezat dve verigi, tretji je privezal še tretjo. Verige so delavci navezali na škripčevje in začeli vleči. Čez nekaj časa je šel pod vodo četrti izmed fantov, da pogleda, kako avto napreduje. On se še nikoli ni potopil in je tudi hotel doživeti to stvar. Pa ni šla tako gladko. V vodi se je sklonil, menda je hotel plavati z glavo navzdol, voda mu je napolnila čelado in preden se je vzravnal, je že butnil s šipo ob kamen na dnu. Šipa se je zdobila v kosce, zato je po vrvi brž zlezal nazaj gor, za noge so ga potegnili na suho. Vsi so se prestrašili, ko so zagledali s krvjo oblit obraz. K sreči pa ni odnesel drugega kot par prask po obrazu.

Čelado so hitro popravili in se potopili še enkrat. Potem je bilo delo potapljačev končano. Dvig avta pa je dal delavcem še ves drugi dan polne roke dela, končno so ga pa vendar srečno rešili iz objema povodnega moža.

Ker se na Bledu večkrat kaka dragocena stvar potopi, bi bilo morda koristno, da si blejska občina nabavi podoben aparat in da bi se kdo na Bledu izuril v potapljanju.

Slovenski dan

v Kočevju

Na slovenskem dnevu v Kočevju prihodnjo nedeljo, dne 4. septembra govori tudi minister notranjih zadev dr. Anton Korošec

25 letnica dela

Trbovlje, 30. avgusta.

Te dni poteka 25 let, kar je vstopil k TPD tukajšnji rudniški ravnatelj g. inž. Vitold Biskupski. Rodom je Poljak iz Ukrajine. Rudarsko visoko šolo je dovršil v Leobnu. Najprej je služboval pri leškem rudniku, od 1. septembra 1913 pa pri TPD, najprej v Trbovljah kot asistent in obratovodja do l. 1919, ko je bil imenovan za ravnatelja v Kočevju, od tam je prišel 1932 v Zagorje, dve leti sem pa je ravnatelj največjega rudnika TPD v Trbovljah. Kočevje ga je sprejelo v občinskem zvezo. Zagorje pa ga je imenovalo za častnega občana v zahvalo, da je tamkajšnji rudnik dvignil in razširil, ko je bilo že na tem, da ga zaradi pomanjkanja premoaga zaprejo. G. ravnatelj je velik rudarski strokovnjak in vsestransko visoko izobražen. Ima posebno zbirko rudnin velike znanstvene vrednosti. Od te je daroval dragocene redke kose ljubljanski univerzi oziroma njenemu geološkemu institutu. Med vojno je bil pod policijskim nadzorstvom zaradi svojega odločnega slovenskega mišljenja in je bil zaradi tega tudi tožen pred vojaškim sodiščem v Gradcu, da je komaj ušel ječi. Veron tradicijam svojega naroda spoštuje tudi naše, svoj prosti čas pa posveča zglednemu družinskemu življenju. Kar najbolj skrben za podjetje, je ekrajno pravičen do uslužbencev in vsem zgled neumorne delavnosti. V priznanje za njegovo delavnost in zasluge ga je te dni odlikovala tudi država z redom sv. Save IV. razreda. G. ravnatelju iskreno čestitamo k njegovemu jubileju z željo, da bi še dolgo plodonosno deloval v prid Trbovelj in njenih prebivalcev!

Kranj

Začetek II. razreda meščanske šole v Kranju. V dne 1. do 3. septembra 1938 bo vpisovanje v I. razred meščanske šole v stari ljudski šoli v Kranju. Ker je od več strani izražena želja, naj bi se začel tudi II. razred meščanske šole, naj se v teh dneh vpišejo tudi vsi oni učenci, ki so sedaj obiskovali I. razred meščanske šole v drugih krajih. Za II. razred bo mogoče dobiti dovoljenje le, če se vpiše najmanj trideset učencev. Vsa pojasnila se lahko dobe pri ravnatelju meščanske šole v dneh vpisovanja.

Ban g. dr. Natlačen odpira velesejem. Zraven njega stoji general Dodič kot zastopnik kralja, za njim ljubljanski škof g. dr. Rožman in župan g. dr. Adlešič.

Nadalje so prisostvovali otvoritvi podpredsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo gosp. Ivan Ogrin, zastopnik ministra financ pomočnik finančnega ravnatelja g. Sattler, železniški ravnatelj g. dr. Bončina, zastopana je bila tudi univerza, prišli so številni gg. narodni poslanci, senatorji ter zastopniki raznih oblastev in uradov v lepem številu. Kot vedno, je bil številno zastopan tudi častniški zbor.

Ko so se gostje zbrali na slavnostnem prostoru, ki je bil lepo okrašen, je godba Dravske divizije pod vodstvom g. podpolkovnika Ferda Hercoga zaigrala v pozdrav zbranim gostom, nato pa je predsednik velesejma g. Bonač stopil pred zbrane goste in med drugim govoril:

Govor predsednika g. Bonača

Zaradi višje sile smo morali delno spremeniti naš prvotno zasnovani razstavni načrt. Nevarnost razširjenja živinske bolezni nas je prisilila, da smo morali odložiti nameravano razstavo goveje plemenske živine, koz, ovac, kuncev, perutnine in razne divjadi. V tem oddelku smo se morali omejiti na državno razstavo čistokrvnih psov, ki jo prireja Jugoslovanski kinološki savez ter bo gotovo vzbudila mnogo zaslužene pozornosti.

Jedro letošnje jesenske razstave je mednarodna razstava za foto in film. Po svojem obsegu in svoji pestrosti nadkriljuje ta razstava gotovo vse dosedanje podobne prireditve v vzhodni Evropi. Ta razstava nam bo kopazala, da Slovenci v razvoju fotografije, ki je tudi eno od meril za kulturno stopnjo naroda, uspešno tekmujejo z najnaprednejšimi narodi sveta.

Kot posebno zanimivost naj omenim razstavo izdelkov slovenskih obrtnikov, ki so bili razstavljani na letošnji mednarodni obrtniški razstavi v Berlinu ter so bili deležni vsestranskega priznanja. To razstavo prireja Obrtnopospeševalni urad Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v zborničnem paviljonu. V imenu uprave ljubljanskega velesejma izrekam Zbornici za njeno pozornost iskreno zahvalo.

Med kulturnimi razstavami letošnje jesenske prireditve zavzema prav odlično mesto razstava slovenske likovne umetnosti, ki je po svojem obsegu in raznovrstnosti ter z ozirom na število razstavljajočih umetnikov letos posebno pomembna.

Nato je navajal še nekaj posebnosti velesejma, nakar je sklenil: Tudi predstoječi razstavi je najvišji pokrovitelj naš kralj Peter II. Pozivam vas, da vzkliknemo našemu ljubljenskem vladarju trikratni »Živio!«

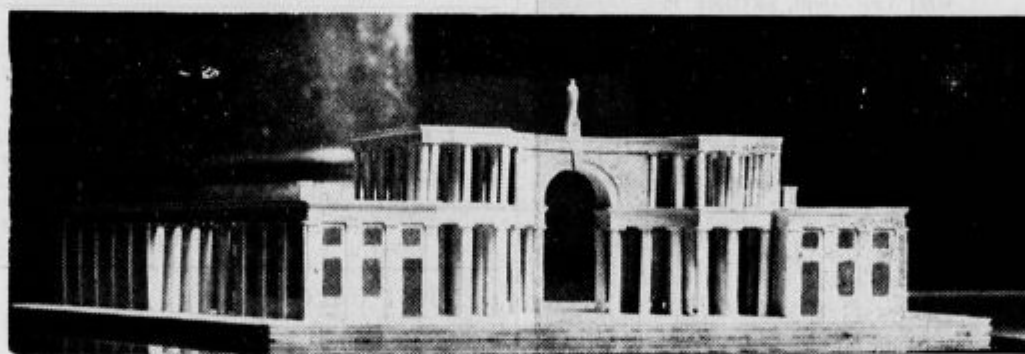
Vsi zbrani so zaklicali trikratni »Živio!«, godba pa je nato zaigrala državno himno.

Nato je spregovoril g. dr. del Cott kot predsednik Fotokluba, čigar razstava je na letošnjem velesejmu ena najpomembnejših.

Za tem govorom pa je na prošnjo g. predsednika povzel besedo g. ban dr. Marko Natlačen, ki je odprl velesejem in takole govoril:

Na ljubljanskih Žalah

Mrtvašnico pri sv. Križu so začeli že graditi

Fotografija modela ljubljanskih Žal po načrtu profesorja arh. Plečnika.

Ljubljana, 1. septembra.

Danes so bili povabljeni zastopniki ljubljanskih dnevnikov in drugih listov na ogled ljubljanskih »Žal«, t. j. nove mrtvašnice, ki so jo pred kratkim začeli graditi pri Sv. Križu.

Tako pester zgodovine, kakršno ima to stavbeno delo, nima menda prav nobena ljubljanska zgradba. Mestni pogrebni zavod v Ljubljani je bil ustanovljen l. 1914 tudi z namenom, da zgradi nove mrtvašnice. Za mestno mrtvašnico je bila prva velika konferenca 27. maja 1925. Po tem datumu so se vleklo konferenice in predlogi vse do letos. V tujino in po naši državi sami so hodili razni strokovnjaki, da so si ogledali podobne zgradbe drugod in se vračali domov z najrazličnejšimi predlogi in načrti. Vendar pa je pričetek gradnje iz leta v leto znova padal v vodo in zdelo se je, da se ljubljanske mrtvašnice drži neko preklestvo.

Končno pa je sedanja mestna uprava vzela to stvar energično v roke. Naprosila je univerzitetnega prof. Jožeta Plečnika, da bi napravil načrt, kar je gospod profesor tudi storil. Kmalu nato je Mestni pogrebni zavod dobil pri »Suzorju« dva mi-

lijona dinarjev posojila in ko je bila s poravnavo ugodno zaključena tožba z lastnikom zemljišča, je gradbeno podjetje Matka Curka začelo 19. julija tega leta z deli.

Prostor, kjer bodo nove ljubljanske »Zalec«, je desno od Hmeljnikov na stavbišču, in sicer v osi bodoče glavne ceste (tako imenovane Plečni-kove), ki bo široka 30 metrov. Pročelje je obrnjeno na velik trg, kjer so predvidene še druge javne zgradbe. Zemljišče, kjer bo ta »vrt umrlih« stal, meri okrog 6000 m², pročelje glavnega poslopja je dolgo 38 m. Nadzemeljska višina poslopja bo 11 m. Glavni poudarek temu poslopiju pa bo vhodno stebrišče, ki ima 100 stebrov, 50 velikih pri tleh in 50 manjših nad njimi v atiki. Vhod sam bo širok 9 m in 4,5 m visok. Razdalja med posameznimi stebri pa bo 2 m.

Na levi strani poslopja bo obdukejska dvorana, soba za zdravnike in uradne osebe in shramba za cvetje. V kleti pa bo prostor za hladilnico trupel, namenjenih za obdukcijo, ki bodo tukaj tako dolgo, da pride komisija. V pritličju pa bodo tudi razni toaletni prostori (stranišča, umivalnica itd.).

Na desni strani bo upravna pisarna, dve sobi za duhovščino in stanovanje hišnika. V kleti in na podstrešju pa bodo razna skladišča. Vse Zale bodo ograjene z živo mejo in zasajene z okrasnimi rastlinami.

Prav nekaj posebnega bo 10 kapelic, ki so namenjene za mrliče. Ta zamisel je tako originalna, da podobne mrtvašnice nima nobeno mesto v Evropi in še kje drugje. Prof. Plečnik je namreč zavrgel razne dosedanje načine, v katerih so zgrajene druge mrtvašnice po svetu, ki bi jih človek najbolje označil za »galerijo mrtvakov«. Njegov načrt kaže največjo humanost in pieteto, obenem pa tudi prizanesljivost do svojcev umrlih. Zato so kapelice, katerih vsaka je popolnoma različna, postavljene tako, da se od ene ne bo videlo do druge, ker jih bo zakrivalo drevje in cvetje. K vsaki kapelici pa bo vodila posebna pot.

Vse Zale, ki bodo popolnoma dovršene do poljetja prihodnjega leta, bodo stale okrog dva milijona dinarjev. Z njimi bo Ljubljana pridobila tako mrtvašnico, da ji bo v ponos pred vsem kulturnim svetom.

Prav zato pa so popolnoma neosnovani in zlonamerni vsi nestrokovni napadi po časopisju, kajti poleg »Propileja« je to prav gotovo ena najboljših zamisli in del, s katerimi bo prof. Plečnik obogatil in okrasil Ljubljano.

Zaboj ruskih draguljev ukradenih

V Belgradu so te dni prišli in zaprla dva Rusa, ki sta s četami generala Vrangla prišla v Jugoslavijo ter se tukaj nastanila. Ko je vojska generala Vrangla prišla v Kotor, je pripeljala s seboj cele zaboje dragocenosti, ki so jih bili beloramejci rešili iz državne ruske zastavljavnice v Petrogradu, ko so že rdeči naskakovali poslopje. Mnogo dragocenosti, ki so bile vredne milijarde denarja, je pa ostalo še v tresorih zastavljavnice, ki so se je potem polastili rdeči.

General Vrangl je močno ekrbel, da bi se kaj tega rešenega blaga ne izgubilo. Želel je, da bi se ustanovila mešana jugoslovansko-ruska komisija, ki bi se brigala za te dragocenosti. Vendar menda tiste komisije ni bilo, pač pa so začeli ljudem, ki so se mogli izkazati, da so oni lastniki kaknega zastavljenegega in rešenega predmeta, lastnikom dragocenosti vračati. Vendar se za večino blaga nihče ni oglasil. General Vrangl je tedaj želel, da bi se blago, ki se zanj gospodar ne oglasil, proda, da bo s tistim izkupičkom mogel vzdrževati svoje ljudi in ruske ustanove v begunstvu. Vendar se tudi to ni izvedlo, marveč je že od leta 1922 to

dragoceno blago v 4 ogromnih zabojih ležalo v kletah finančnega ministrstva v Belgradu.

Prav za prav so štirje ogromni zaboji prišli v Kotor. Tam pa so na željo Rusa Genzelja, ki je bil nekak uradnik petrograjske zastavljavnice, blago preložili v nove manjše zaboje, češ da so veliki zaboji že trhli, kar je bilo menda tudi res. Ko pa so dragocenosti prelagali, je znal Genzelj tako manipulirati, da je menda za en cel zaboj dragocenosti njemu ostan. To pa je bilo že pred 16 leti. Prišlo pa je na dan šele sedaj, ker so se nekateri začeli spraševati, kako neki more ta Genzelj ter njegov prijatelj Kvašinski tako imenitno živeti. Izkazalo se je, da je Kvašinski nosil briljante in zlatnino v Pariz in London naprodaj tamkajšnjim draguljarjem. Sedaj so oba zaprla in Genzelj je že vse priznal. Baje pa bo prijatih še nekaj ljudi, ki so jima pomagali.

Belgrajska policija je poslala svojega zaupnika v London in Pariz, da tamkaj zbere podatke, kje je sedaj tisto ukradenko blago, v kolikor se da še ugotoviti. — To posnemamo po belgrajskem »Vremenu«.

Slovenski dan v Kočevju

Pred dvajsetimi leti je bila končana dolgoletna borba za narodno enakopravnost in prišla se je nova doba za vse one Slovence, ki so se združili z drugimi južnimi Slovani v skupno svobodno državo.

Tudi mi kočevski Slovenci se bomo pridružili tej manifestaciji s slovenskim dnem v Kočevju. Saj je ravno nam bolj ko vsem drugim treba poudariti to pomembno obletnico. Vemo, da se nekateri še niso odpovedali svojemu poštenju po lepi slovenski zemlji, odkoder jih je izgnala sila razmer. Zato so pa zlasti naši obmejni Slovenci še vedno izpostavljeni hudi nevarnosti. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da narodna obramba po drugih delih Slovenije tudi ne bi bila odveč, kar velja zlasti za kočevsko ozemlje. Tu se nekateri še vedno ne morejo sprijazniti z mislijo, da so po prevratu postali narodna manjšina, ampak mislijo, da jim pripadajo izjemne pravice, s katerimi hočejo gospodovati med Slovenci in jih potujčevati, kakor nekdanji pod Avstrijo.

Kaj radi se spominjamo Slovkovih besed, da je materin jezik najdražja dota naših prednikov. Namen teh taborov je ravno v tem, da pokažemo ljudem delo očetov v borbi za narodno enakopravnost in jih dovedemo do najsvežjih trenutkov naše zgodovine, do majske deklaracije, ki zaključuje tisočletno borbo.

Kaj hočemo doseči s tem slovenskim dnem? Poudariti predvsem to, da se tudi tu v polni meri zavedamo tega pomembnega dogodka za naš narod in hočemo dati izraza našim občutkom na velikem manifestacijskem taboru. Ponosni smo, da je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo te slovenski naš veliki voditelj in resnični borec, notranji minister dr. Anton Korošec. Prihitimo v nedeljo 4. septembra v čim večjem številu na slovenski dan v Kočevje, da bo v polni meri dosegel predvsem svoj glavni namen: duhovno zedinjenje slovenskega naroda.

Iskreno vabimo vse zavedne Slovence, da z nami praznujemo ta pomembni dan, ki naj bo pravi in resnični poudarek slovenstva in jugoslovanstva.

Junaški podvigi malih
G-Men-ov v vefilimu

JUNAKI ULICE

KINO MATICA tel. 21-24
ob 16, 19.15 in 21.15 uri

Ljubljana

Gledališče

Opera. Začetek ob 20. 3. sept., sobota: Giocanda. Gostovanje ge. Zinke Kunc-Milanove. Izven. - 4. sept., nedelja: Gejša. Premiera. Izv. - 5. sept., ponedeljek ob pol 21: Ero z onega sveta. Slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Izven. - 6. sept., torek: Zaprti. - 7. sept., sredo: Godunov. Izven. Znižane cene. - 8. sept., četrtak: Gejša. Izven.

Sestanki

Fantovski odsek Trnovo ima drevi ob 8 v Prosvetnem domu sestanek, na katerem bo zanimivo predavanje. Člani, pridite polnoštevilno in točno.

Fantovski odsek Sv. Jakob ima danes ob 8 zvečer redni sestanek pri »Zagorcu«. Ker boste zvedeli važne stvari, je udeležba strogo obvezna. Predsednik.

Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov — sekcija v Ljubljani vabi člane k ogledu železobetonskih stropov po načinu inž. Umeka na zgradbi »Salus« v Cigaletovi ulici. Sestanek v petek 2. septembra ob 4 popoldne na kraju samem.

Zavedni slovenski akademiki!

Udeležite se narodnega tabora v Kočevju dne 4. septembra 1938. Vožnja četrtinska. Odhod iz Ljubljane ob 5.25 zjutraj. Priglasite se do sobote popoldne na Prosvetni zvezi, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7/L.

1 Uspeh mlade slovenske umetnosti na vsejsejski razstavi. Na vselejmu je tudi razstava naše umetnosti. Klub neodvisnih slovenskih umetnikov ima svoj prostor, ki ga je večer popoldne in popoldne obiskalo mnogo odličnih oseb. Med drugimi se je v tem oddelku večer dvakrat mudil g. ban dr. Natlačen, ki je popoldne kupil prekrasen marmor, delo mladega umetnika Borisa Kalina. Delo predstavlja »Mater z otrokom«. Mlademu klubu in njegovim članom k temu velikemu uspehu, ki je veliko priznanje njihove umetnosti, iskreno čestitamo.

1 Tretjeredniki! Vabljeni ste vsi v nedeljo na Rožnik na sestanek bojevnikov Kristusovih, med katere spadate v prvi vrsti vi. Kdor le utegne, pridite popoldne ob 9 k sv. maši; vsi ostali pa, kolikor mogoče, popoldne ob 4 k litanijam in zborovanju! — Voditelj.

1 Katoliški akademiki! Udeležite se v kar največjem številu »Slovenskega dne« v Kočevju. — Akademika zveza.

1 V Dobriču To nedeljo gremo v Dobrič na blagoslovitev Baragovega doma in na prosvetnomladinski dan dolenskih okrožij FO in DK. Izstop na postaji Trebnje, za potnike z avtobusom Ljubljana-Kočevje pa postaja Žužemberk. Za prevoz s postaj v Dobriču bo poskrbljeno.

1 Ukinitelj promet kopalnih vlakov Ljubljana-Skofja Loka. S 1. septembrom 1938 se je ukinil promet kopalnih vlakov št. 938 in 927 na progi Ljubljana gl. kol.—Skofja Loka.

ZAVOD ZA ORTOPEDSKO IN SPLOŠNO GIMNASTIKO

Breg 20 Tel. 26-20
zopet redno odprti

1 Za mestne reveže je namesto venca na krsto Knific Ivanke daroval g. Knaflič Pavle iz Šmartna pri Litiji 300 din. Velikodušnemu darovalcu se mestno poglavarstvo najlepše zahvaljuje.

1 Slogina glasbena šola sprejema gojence za solo-petje, vse instrumente, razen harmonike in orgel, teoretične predmete, mladinsko petje, orkestralne in komorne vaje. Vpisovanje vsak delavnik od 9 do 12 in 15 do 18 v šolski pisarni v Pražakovi ulici 19.

DENTIST PALOVEC

Kongresni trg
zopet redno ordinira

1 Staršem, ki nameravajo svoje otroke šolati na trgovskih šolah, svetujemo, da se obrnejo na ravnateljstvo drž. priznanega enoletnega trgovskega učilišča »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15. Zavod izobrazuje za vsakovrstno pisarniško službo. Izpričevala služijo kot dokaz sposobnosti za nastop pisarniških mest v raznih gospodarskih podjetjih in kot dokaz celotne učne dobe ter leto in pol pomožniške prakse, zato je dana možnost otvoriti lastno trgovsko podjetje. Pouč-

Kino Union Tel. 22-21

Najlepši češki film, nagradjen na letošnjem Bienalu v Benetkah!

Danes ob

16, 19.15 in 21.15 uri

Hordubalovi

Prekrasna drama iz kmetijskega življenja po romanu Karla Čapka. Najboljši češki igralci

Hrušica pri Ljubljani

Fantovski odsek v Hrušici priredi v nedeljo, dne 4. septembra, popoldanski telovadni nastop ob 3 popoldne na društvenem telovadišču v Hrušici. Vabimo vse fantovske odseke in dekliske krožke Zasavskega okrožja. Nastopi tudi zborna vrsta, zato v nedeljo vsi v Hrušico! Po telovadbi prosta zabava, srečolov, šaljiva pošta itd. Za pijačo in jedajo dobro poskrbljeno. Pri prireditelju sodeluje menška godba. Tajnik.

Dravljie

Prosvetno društvo Ljubljana-Dravljie uprizaro v nedeljo 4. septembra ob 8 zvečer na prostem za cerkvijske verske misterije »Naša apostola«. Vabimo vse prijatelje naše prosvete, da si ogledajo to veličastno igrjo, kjer nastopi nad 70 oseb. — Če bo slabo vreme, se preloži igra na 8. september.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja v petek in soboto, obakrat ob 20 uri film »Večno varanje« z glavno igralko Marijo Tasnady. Dodatek Foxov tehnik in zabavni film.

Se enkrat srečolov. Prihodnje nedelje, dne 4. septembra ob 3 popoldne, bo nadaljevanje srečolov tukajšnje Vincenčeve konference v prostorih Krekovega doma. Občinstvo opozarjamo, da je večina velikih dobitkov še neizžrebanih in bo zato sreča prihodnje nedelje znatno večja. Za sodelovanje je naprošena godba. V vsakem primeru bo pa pripravljen radio. Pridite v obilnem številu.

Naša vojna jadrnica „Jadran“ se je vrnila iz Amerike

Naša vojna mornarica, ki se tako lepo razvija, ima za odgojo svojega častniškega in podčastniškega naraščaja na razpolago dve ladji, ki na njih mladi naraščaj vsako leto plove po svetu, da se tako mornarsko in tehnično izuri. Medtem ko ima vojna mornarica za tehnično odgojo naraščaja lahko križarko »Dalmacija«, ima za pomorsko izvežbanost naraščaja malo jadrnico »Jadran«, ki ima 720 ton ter je bila zgrajena v Hamburgu. To jadrnico poganjajo jadra, ima pa za vsak primer tudi Dieslov motor 375 k. s.

S to ladjo je letos naš mladi naraščaj krenil na popotovanje po svetu. Dne 20. aprila je ladja odplula iz Dubrovnika, obiskala je Malto, Gibraltar, Madeiro, Bermude ter je dne 21. junija spustila svojo sidra v newyorškem pristanišču, kjer je ostala do 8. julija. Mimo Azorov in skozi Gibraltar je krenila v Tunis, kjer se je mudila štiri dni do 25. avgusta, nakar je krenila v domovino, kamor je prišla dne 1. septembra. Sedaj se je prvičkrat zgodilo, da je ladja naše mlade vojne mornarice obiskala daljno Ameriko, kar je gotovo velikega pomena za našo državo.

Zato je treba naglasiti imena tistih mož, ki so si največ prizadevali, da se je to popotovanje zapelo v tem obsegu. Predsednik vlade dr. Stojadinovič je že od nekdaj kazal veliko razumevanje za razvoj naše mornarice. Finančni minister dr. Letica ni omahoval, ko je bilo treba dati denarna sredstva za ta namen. Mnogo se je trudil, da bi bilo to popotovanje omogočeno, zlasti bivši vojni minister arm. general Marič. Največje prizadevanje pa je pokazal poveljnik naše vojne mornarice viceadmiral Marjan Polič, ki je to podjetje s svojim splošnim in prizanim pomorskim znanjem ter skušnjami podprl ter sploh pokrenil.

Maribor

m Važen razglas za vse šole: Kupujte v Cirilovih Državni uradniki in železničarji zahtevajte nakaznice pri svojih nabavljajnih zadrugah za Cirilovo!

m Dijaški semenj se je razvil včeraj, na zadnji dan vpisovanja, pred klasično gimnazijo. Semenji je bil, kakor je že navada, silno živahen in zanimivo je bilo opazovati trgovske sposobnosti nekaterih dijakov, ki so trgovali prebrisano, kakor Zidje. Knjig za nižje razrede je bilo dovolj na razpolago, za višje razrede pa jih je primanjkovalo, pa so dosegle zaradi tega višje cene.

m Predstojnik mestne policije dr. Trstenjak se je vrnil s svojega dopusta ter je zopet prevzel vodstvo poslov pri mestni policiji.

m Izlet pevskega društva Maribor. V primeru lepega vremena gre »Maribor« v nedeljo popoldne na izlet v Selnico ob Dravi. Prosimo vse članice in člane, da pridejo danes v petek zvečer ob 8 v pevsko sobo k sestanku, da vemo, kdo in koliko nas gre. Odbor.

m Smrt pobora stare ljudi. V bolnišnici je umrl preužitkar Anton Pobijaš star 84 let: v Erjavčevi ulici 8 je pokosila smrt 83 letno zasebnico Julijano Oertl. — V Zgor. Radvanju 112 je umrla 84 letna zasebnica Terezija Bednaršek. Naj počivajo v miru.

m V kopalnišču na Mariborskem otoku se je uvedla celodnevna kopalna tura ter veljajo dopolne kupljene vstopnice za ves dan.

m Štiri hiše za barakarje že pod streho. Z rekordno naglico se vrši kljub slabemu vremenu gradnja novih stanovanjskih hiš, v katere se bodo preselili prebivalci žalostnih barak in vagonov v Dajnkovi ulici. Vse štiri hiše, v katerih bo 80 stanovanj, so že pod streho ter bodo letošnjo jesen gotove in pripravljene za vselitev.

m Slinavka se širi. Svoječasno smo poročali o nastopu slinevke v Bohovi. Sedaj je tam okuženih že pet dvorcev. Javljajo nam, da se je pojavila slinevka tudi že v Košakih, in sicer v hlevih tamonjke mesne industrije. Podvzete so mere, da se ne bo kuša razširila izven teh prostorov.

m Strah v Plintovcu. Prebivalci kraja Plintovca pri Sv. Kungoti so vsi zbežani zaradi strahu, ki se je pojavil pred nedavnim časom v hiši, ki je last trgovskega pomočnika g. Ulbla iz Maribora. V hiši stanujejo starši Ulblve žene in pa viničar s svojo družino. Strah se očituje na ta način, da padajo včasih skozi okna v stanovanje viničarja polena ali pa kamenje. Sosedje so že nekajkrat stražili hišo, da bi »strah« ujeli, pa so potem sami od strahu pobegnili, četudi so bili oboroženi s puškami. Domačini pravijo, da strah »hudič«. Nadenj so se sedaj spravili kungotski orožniki, ki so prepriti, da ga bodo ukrotili.

m Z deljenim uradovanjem so pričeli včeraj zopet na mestnem magistratu in na mestnih podjetjih. Uradne ure so sedaj od 8—12 ter od 15 do 18.

m Mariborčani! Udeležite se blagoslovitve Slovkovega doma v Selnici ob Dravi v nedeljo, 4. septembra, ob pol 3 popoldne.

m Izlet na mejo — k Sv. Duhu na Ostrmem vrhu priredi v nedeljo mariborska podružnica Branibora. Na izlet gredo tudi pevci, ki bodo sodelovali pri službi božji in pri pevskem nastopu. Ob skrajno slabem vremenu se izlet ne vrši.

m Klub železničarjev JRZ, poverjenstvo Maribor, ima svojo redno mesečno sejo v soboto, 3. t. m., ob 19 v prostorih na Aleksandrovi cesti 6. m Mednarodna fotoamaterska razstava bo z letošnjega ljubljanskega vselejma prenesena v Maribor ter bo nameščena v veliki unionski dvorani. Razstava, ki bo prva te vrste v Mariboru, bo odprta od 20. septembra do 5. oktobra.

Celje

c Celjski šahovski klub sklicuje drevi ob 8 v igralni sobi hotela Evrope odborovo sejo. Ker bo na dnevnem redu mnogo važnega, predvsem izbira igralnih prostorov, prosimo vse odbornike za točno udeležbo.

c Na državni realni gimnaziji s klasičnimi vzporednicami v Celju bo začetna služba božja v sredo, dne 14. septembra.

c Nekaj iz celjske statistike. Meseca avgusta je obiskalo Celje 1886 tujcev, med temi 1266 jugoslovanskih in 420 inozemcev, lansko leto meseca avgusta pa 1557 tujcev.

Kino Union

»MEFISTO V OPERI« (Charlie Chan)

c Združeni moški pevski zbori imajo drevi ob 8 skupno pevsko vajo v mali dvorani Narodnega doma zaradi nastopa na proslavi 20 letnice Jugoslavije. Celjski Zvon poziva svoje članstvo, da se te vaje udeležijo točno in polnoštevilno.

c Uradne ure v Prosvetnem tajništvu, Cankarjeva ulica 4, so odslej naprej zopet od 8 do 12 in od 3 do 6.

c Danes ob 3 popoldne se začne na Rakuschovem teniškem igrišču tretje kolo za banovinsko prvenstvo med Atletiki in SK Rapidom.

4. septembra od 13. do 18. ure

VSI V POSTOJNSKO JAMO VELIKA PODZEMSKA VESELICA

Pojasnila: ENIT, Petra Kočiča št. 6, Beograd in vsi ostali potniški biroji.

Novi grobovi

+ Miroslav Stumberger, višji davčni upravitelj v pokouju, je izdihnil dne 1. septembra. Njegovo truplo prepeljejo 3. t. m. iz mrtvašnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti v Brezice, kjer bo pogreb ob 4 popoldne. Naj v miru počiva! Svojcem naše sožalje!

+ Emil Storz, dolgoletni podpredsednik »Jugosloves« tekstilne industrije v Kranju, je umrl po kratkem trpljenju. Blag mu spomin!

Osebnosti

= Poročil se je znani zimsko-sportni funkcionar, sedanjí agilni tajnik Jugoslovanske zimsko-sportne zveze g. Kunstelj Tone, uradnik pivovarne Union, z gđ. Jožico Pozenel, zaščitno sestro Protituberkuloznega dispanzerja. Mladima poročenca obilo sreče!

= Poročila sta se včeraj popoldne v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani g. prof. Marjan Čadež, v službi v Prizrenu, in gospičica Gizela, hčerka lekarnarja de Czonka. Nevestina priča je bil njen stric, prokurist Ljubljanske kreditne banke v Mariboru, g. Alfonz Gilly, ženinova priča pa njegov brat g. inž. Vladimir Čadež. Poročil ju je ženinov stric g. v. Viktor Čadež, župnik v Mekinjah. Iskreno čestitamo in želimo obilo sreče in blagoslova.

KINO KODELJEVO

Tel. 41-64

Danes in jutri ob 8. uri dva pustolovska filma

Sever kliče Med dvema ognjema

Pozor! Od danes naprej so predstave ob delavnikih zopet ob 8., ob nedeljah in praznikih pa ob 3 (en spored — znižane cene) ter ob 5 in 8.

— Razstava goveje živine na ljubljanskem vselejmu odpovedana. Ker se je tudi v naših krajih v zadnjem času ugotovila slinevka in parkljevka ter obstoja nevarnost še nadaljnjega širjenja te bolezni, je jesenska razstava sivojarskega goveda na vselejmu v Ljubljani v dneih 10. in 11. septembra t. l. odpovedana. — Odbor za razstavo sivojarskega dolenskega goveda v Ljubljani.

— Sokoli agitirajo za dr. Mačka. Na dan občinskih volitev pri Sv. Križu pri Kostanjevici, kjer je s 306 glasovi proti 111 glasovom zmagala lista JRZ, so za nasprotnike na vso moč agitirali Sokoli od Sv. Križa in iz Cerkelj. Vsi so imeli na prsih pripete sokolske znake, volivce pa so izzivali ter venomer kričali: »Živel dr. Maček! Dol Stojadinovič! Dol dr. Korošec! Imena tistih Sokolov in imena prič so na razpolago.

Cenejšo so Lutz-peči tovarna Ljubljana VII. telefon 32-52 Glej Velesejem, paviljon »F«

— Kmetovalci, pozor! Lansirajo se netočne vesti od gotove strani, da se je v Bervkah, občina Vrhnika, pojavila v treh dvorcih slinevka in parkljevka, da je vsa občina Vrhnika zaprta za promet z živino itd., zaradi česar se ljudje po nepotrebnem begajo. Okrajno načelstvo nas je zaprosilo za objavo, da so vse take vesti netočne, ker uradno ni ničesar znanega, da bi se že kje v ljubljanskem okraju pojavila slinevka. Za sedaj vlada slinevka in parkljevka samo v Notranjih Goricah, občina Brezovica pri Ljubljani. Vse take netočne vesti imajo tendenco begati ljudi, da bi izpod cene prodajali živino.

— Znižana voznina za obisk skupščine in kongresa jugoslovanskih agronomov v Zagrebu. Ministrstvo za promet je odobrilo a svojim odlokom G. D. št. 88082/38 članom Združenja jugoslovanskih agronomov za obisk skupščine in kongresa v Zagrebu dne 4. in 5. septembra 75%

Izvoz lesa v Nemčijo

Poročali smo že o konferenci jugoslovansko-nemškega odbora za les v Crikvenici. Na tej seji odbora so predvsem pretresali obstoječe stanje v naši lesni trgovini z Nemčijo. Zlasti so člani odbora proučevali načine za odpravo raznih nedostatkov v sedanji trgovini z Nemčijo. Dosežen je bil sporazum, ki bo omogočil našim izvoznikom sigurno kalkulacijo, kajti nemška »Überwachungsstelle für Holz« bo od 1. oktobra dalje obveščala nemške izvoznike, s kakšnim zneskom deviznih potrdil morejo računati in uvozniki ne bodo smeli sklepati kupcij, ki bi presegle te zneske. Nadalje bodo morali nemški uvozniki za vsako kupcijo takoj vložiti prošnje za izdajo deviznega potrdila.

Najvažnejša točka pogajanj je bila glede dogovora o novih cenah. Določene so bile okvirne cene za razne sortimente, ki v svetovnem eisenaskem sporazumu niso bili obseženi.

Lista cen je razdeljena v tri skupine: 1. rezan les poljubnega jugoslovanskega izvora, 2. rezan les bosanskega izvora in 3. rezan les slovenskega in hrvatskega izvora.

Cene so v glavnem naslednje:

A. Za rezan les poljubnega jugoslovanskega izvora: smreka - jelka: deske in plohi 50—62 mark, kra-

tice 36—41 mark, remeljni, trami, les rezan na posebne mere, les za gradnjo vagonov 32—40 mark, pribitek za gradbeni les po seznamu znaša 2 marki za kub. meter, late 26—34 mark, tesani trami 19—21 mark, franko meja; 20—22 mark jugoslovanska jadranska luka.

B. Rezan les slovenskega in hrvatskega izvora: smreka - jelka, kakor pada od žage: 1. deske in plohi 3—6 metrov od 10 cm navzgor 32—34 mark franko jugoslovanska luka, prosto za izvoz, 33—35 mark franko jugoslovanska severno-jadranska luka, vkrcano prosto za izvoz, 2. Deske in plohi samo 4,50 m dolgi, 29 cm široki franko meja ali severno-jadranska luka 37—39 mark. 3. Hoberliji z najmanj 7 odst. smreke 3 m navzgor, dolgi 10, 12, 14, 16 cm ali 11, 13, 15 cm široki, franko suha meja ali severno-jadranska jugoslovanska luka 35—38 mark. 4. 9—23 angl. čevljev »dallje«, 4—7 angl. col široke ali po izbiri kupca širše od 7-8 angl. col navzgor, močno, franko suha meja 34—36 mark, franko jugoslovanska severno-jadranska luka 35—37 mark.

Za blago bosanskega izvora znaša cena od 34—49 mark franko jugoslovanska jadranska luka Šibenik ali južna jugoslovanska luka, vkrcano prosto za izvoz.

Ta sporazum velja do konca januarja, ko bosta obe pogodbeni stranki sporočili pristojnim vladnim mestom svoje predloge glede nadaljnjega obstoja.

Trgovinski minister na velesejmu

Ljubljana, 1. septembra. Danes popoldne je obiskal Ljubljanski velesejmu minister za trgovino in industrijo g. inž. Nikola Kabalin. Trgovinskega ministra je spremljal ban g. dr. Natlačen. Na velesejmu je sprejel g. trgovinskega ministra ravnatelj g. dr. Dular ter mu podrobno razkazal vse razstavo. Obisk g. ministra je trajal nad eno uro. Posebno se je g. minister zanimal za obrtni in trgovski del razstave, pa tudi za fotografsko razstavo. G. minister je čestital privediteljem, da je letošnja prireditelj tako skrbno organizirana.

Razstava psov na letošnjem Ljubljanskem velesejmu, prirejena po Jugoslov. kinološki zvezi I. in 2. t. m., je vzbudila posebno pozornost, čeprav razstave te vrste pri nas niso več novost. Sedanja razstava je že IV. država in XII. v Ljubljani. Udeležba je zelo lepa. Razstavljalci so poslali na njo 165 krasnih živali. Najlepša udeležba je iz dravske in savske banovine, nekaj živali je pa prišlo tudi iz inozemstva. Udeležba iz inozemstva bi bila mnogo večja, ko bi ne bilo takšnih deviznih težav. Razstavljeni so predvsem lovski in športni psi. Med njimi bode največje zanimanje trije krasni odrasli psi pasme »Saluki« (perzijski hrti) s 4 mladiči, last N. Vel. kraljeve Marije. Prireditelji so bili posebno počaščeni, ker je bil ob otvoritvi velesejma delegiran na razstavo kraljev zastopnik artiljerije major Arandjelović. Med domačimi pasmami bode največje priznanja istrski braki in ilirski ovčarji. Posebna žirija, ki jo tvorijo 3 inozemski priznani sodniki in trije domačini, ocenjuje živali in bo svoje delo končala zadnji dan razstave.

Pred znižanjem obresne mere Narodne banke

Ze dalj časa opazujemo na našem denarnem trgu velike količine brezposelnega denarja, ki teži na trg kratkoročnih naložb. V denarnih zavodih se vedno bolj povečujejo naložbe in denarni zavodi morajo za te vloge držati velike zneske v blagajnah, da zmorejo vsak čas ugoditi zahtevam vlagateljev. Samo 20 največjih bank v državi ima približno pol milijarde gotovine v blagajnah in naložbe na žiru pri Narodni banki presegajo 1.200 milij. din.

Zaradi tega je začela Narodna banka proučevati vprašanje našega denarnega trga in se je upravnemu odboru banke že v dveh sejah bavila s tem vprašanjem. Prišlo pa še ni do končnoveljavnih sklepov. Ker pa traja sedanje stanje velikih gotovinskih rezerv še naprej, je po vesteh iz Belgrade pričakovati, da bo Narodna banka v septembru znižala obresno mero za svoja izposojila za pol odstotka. Znašala bo sedaj eskontna obrestna mera 4,5%, lombardna 5,5% in za posojila na zlato in warrante 4,5%.

Narodna banka o gospodarskem položaju

Pravkar je izdala Narodna banka svoje četrtletno poročilo o našem gospodarstvu v drugem četrtletju 1938, iz katerega posnemamo naslednje ugotovitve:

Svetovno gospodarstvo je v teku prvih 6 mesecev letos pokazalo močno prekinjeno črto raz-

voja. Dočim je bila tendenca v prvem četrtletju usmerjena bolj k splošni depresiji, se opažajo v drugem četrtletju gotovi znaki popravljanja v obliki začasnih valov navzgor na efektivnih in blagovnih tržiščih. Posebno zaradi političnih zapletov v Evropi in Aziji je prišlo do močnega zmanjšanja obsega svetovne trgovine, ki je škodljivo vplivala na razvoj svetovnega gospodarstva. Neizvestnost v zvezi z neresenimi problemi mednarodnih odnosov je samo še okrepila samopadec gospodarskega razvoja in ovirala obenem poskušne oživitve, ki so se izražali v raznih javnih intervencijah.

V gospodarstvu naše države ni bilo v teku drugega četrtletja kakor tudi v celi prvi polovici 1938 znanjših izprememb. Cene na debelo so v prvi polovici letos v primeri z lanskim prvo polovico narasle za 11%. Razlika v kupni moči med kmetijskimi in industrijskimi proizvodi je bila v juniju letos takale: močnejša za 10% pri skupini rastlinskih in za 20% manjša pri živilni in proizvodni (v juniju 1937 manjša za 8,7, odn. 18,3%). Bilanca zunanje trgovine izkazuje pasivnost 258 milij. din) 1937 aktivnost za 400 milij., 1936 pasivnost za 369 milij. din) v teku prve polovice. V teku drugega četrtletja je izvoz po vrednosti padel za 18,4%, uvoz pa se je povečal za 1,5% v primeri z istim četrtletjem 1937. Rudarska proizvodnja je bila v drugem četrtletju 1938 za okoli 13, topilniška pa za 46% večja kot v dobi april-junij 1937. Število zavarovanih delavcev se je povečalo v primeri z majem 1937 v vseh panogah gospodarstva za 7,1%, samo v industriji pa za 9,7%, odnosno v primeri z majem 1936 za 18,6 in 25,5%. Ravno tako izkazuje povečanje tudi število nato-vorjenih vagonov: za 7,3% v primeri z drugim četrtletjem 1937 in za 27,4% v primeri z drugim četrtletjem 1936.

Hranilne vloge so v juniju 1938 narasle za 6,5% v primeri z junijem 1937, za 14,5% pa v primeri z junijem 1936. Virmanski promet pri Narodni banki in Poštni hranilnici je bil v drugem četrtletju večji za 13% v primeri s prometom 1937 in za 48% v primeri z dobo april-junij 1936. Končno je povečan tudi promet na domačih borzah: za 5,2% v primeri z drugim četrtletjem 1937 in 40,3% v primeri z drugim četrtletjem 1936.

V gotovi meri je prišel počasnejši razvoj našega gospodarstva v primeri z letom 1937 do iz-raza tudi pri državnih dohodkih, ki so večji samo za 6,4% od onih v drugem četrtletju 1937, dočim so dejanski dohodki od 1936 na 1937 narasli za 17%.

Hmeljski trg

Ta teden je bila v Belgradu konferenca delegatov proizvajalcev hmelja in drugih zainteresiranih organizacij, na kateri je bila sklenjena naslednja resolucija:

1. Zakonito je treba omejiti kulturo hmelja na njegove naravne rajone v današnjih občinah in površinah, ki se ne morejo povečevati, pa tudi ne obnavljati brez posebnega dovoljenja.

2. Z zakonom je treba odrediti obvezno združevanje hmeljarjev po naravnih področjih in v njih čim bolj racionalno proizvodnjo hmelja. Proizvajalci hmelja bodo morali plačevati 2% od prodajne cene hmelja v sklad z reguliranjem cen.

3. S tem zakonom se mora urediti tudi kvalifikacija trgovcev s hmeljem.

4. Ker je Jugoslavija izrazita izvozna država, je njen prvi gospodarski interes, da se odpravi konkurenca na mednarodnih trgih in se je zaradi tega stvorila potreba, da se razen omejitve doma-

še proizvodnje kontingentira tudi naš izvoz v smislu sklepov srednjeevropske konference v Pragi dne 8. aprila 1938.

5. Potrebno je, da se ustanovijo vzorne postaje za selekcijo hmelja in pobiranje boleznih in škodljivcev.

6. Končno naj država osigura dvema rajonskima zadrugama brezobrestno posojilo po 1 milij. din za vsako, kar naj služi za stvoritev potrebne obratne glavnice.

Zalec, 1. septembra.

Hmeljarska zadruga poroča, da se obiranje hmelja nagiba h koncu in da bo v par dneh splošno končano. — Kupcija se polagoma razvija in vedno več trdkih pričena z nakupovanjem letošnjega pridelka. Tudi cene so se že izoblikovale ter se plačuje sedaj po kakovosti 22 do 25 din za kilogram.

Na Českoslovaškem se kupcija vrši v vedno večjem obsegu. Največ povpraševanja pa je le za gladko-zeleno blago, za katero bo, kakor kaže, precej trda. Cene so ostale v glavnem nespremenjene in se za letošnji pridelak plačuje Zatec 16 do 20 Kč, to je 24 do 30 din, Uštek in Roudnice pa 12 do 16 Kč, to je 18 do 24 din za kg.

Otvoritev carinskega oddelka na ljubljanskem velesejmu. »Službene novine« z dne 31. avgusta prinajajo odlok finančnega ministra, po katerem se ustanovi pri ljubljanskem velesejmu na prošnjo ljubljanskega velesejma carinski oddelak kot oddelak glavne carinarnice v Ljubljani. Dolžnost vodje oddelka bo vršil carinski uradnik. Delokrog tega oddelka je isti kot delokrog glavne carinarnice a to razliko, da more opravljati samo carinske ekspedicije blaga, ki je namenjeno razstavljanju.

Kovina, prva jugoslovanska metalurški industrija, Maribor ima občni zbor delničarjev 27. septembra 1938 ob 11.

Borza

Dne 1. septembra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 237,20—238,80.

Nemški čeki so se v Ljubljani okrepili na 14,20 do 14,40, v Zagrebu na 14,24—14,44, v Belgradu na 14,2130 do 14,4130. Nadalje so beležili v Zagrebu za sredo septembra 14,15—14,35, za konec septembra 14,14 do 14,34, za sredo oktobra 14,15—14,35.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29,90—30,60, v Belgradu 30,03—30,73.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2,347.113 din, v Belgradu 2,976.000 din. V efektivih izkazuje Belgrad 421.000 din prometa.

Ljubljana — tečajsi primom:

Amsterdam, 100 hol. gold.	2379,66—2394,26
Berlin, 100 mark	1750,02—1763,90
Bruselj, 100 belg.	737,20—742,26
Curih, 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	211,90—213,96
Newyork, 100 dolarjev	4337,26—4373,57
Pariz, 100 frankov	118,69—120,13
Praga, 100 kron	150,43—151,54
Tret, 100 lir	229,19—232,27

Curih, Belgrad 10, Pariz 11,945, London 21,30, Newyork 438,375, Bruselj 73,925, Milan 230,075, Amsterdam 238,675, Berlin 175,70, Dunaj 28, Stockholm 109,825, Oslo 107,05, Kopenhaagen 95,10, Praga 15,12, Varšava 82,30, Budimpešta 86,50, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,395, Buenos Aires 112,123.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 99—99,50, agrarni 61—63, vojna škoda promptna 479 do 483, begliške obveznice 91,50—92,50, dalm. agrarni 90—91,50, 8% Blerovo posojilo 97,50—98,50, 7% Blerovo posojilo 93—93,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 97—98. — Delnice: Narodna banka 7,250—7,300, Trbovejska 174—175.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99—99,50, agrarni 61,50—62,50, vojna škoda promptna 482—484,50, begliške obveznice 91,50—92,50, dalm. agrarni 90—91,50, 4% sev. agrarni 61—62, 8% Blerovo posojilo 98 denar, 7% Blerovo posojilo 93 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar, 7% stab. posojilo 97,50—98,50. — Delnice: Narodna banka 7,250 denar, Prav. agrarna banka 228—230, Trbovejska 174—175, Tov. sladk. Bečkerek 600 blago, Osječka livarna 180 denar, Dubrovačka 350 denar, Jadranska plovlba 350 denar, Oceania 760 blago.

Belgrad. Državni papirji: agrarni 62,50—63, vojna škoda promptna 481,50—482,50, begliške obveznice 92 do 92,50 (92), dalm. agrarni 91,25—92 (91,50, 91), 4% sev. agrarni 61 denar, 7% Blerovo posojilo 93—93,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar. — Delnice: Narodna banka 7,275—7,300 (7,300), Priv. agrarna banka 230—231,50 (231 drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica srem. 79-80 kg. 2% 148 do 150, slav. 150—152. Ostala pšenica Prizadove cene. Koruza bač., erem. 129—131, ban. 127—129. — Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG Gajeva 8 ZAGREB Ilca 15

sporoča, da so bili pri žrebanju V. razreda 36. kola državne razredne loterije dne 1. septembra 1938 izžrebani sledeči dobitki:

200.000 din št. 21547
50.000 din št. 16560 (srečka kupljena pri nas)
40.000 din št. 3798
25.000 din št. 56255 (srečka kupljena pri nas)
20.000 din št. 55121 (srečka kupljena pri nas)
15.000 din št. 96385
12.000 din št. 50388, 53662 (kupljena pri nas)
10.000 din št. 43096, 46547, 77502, 79748 (pri nas)
8.000 din št. 2351, 7719, 24142, 27108, 34806, 50563, 56652, 57916, 58482, 83594, 93798.
6.000 din št. 893, 4651, 9810, 10385, 50196, 53578, 70346, 71076, 78663, 94017, 96507, 99611.
5.000 din št. 36043, 36512, 38994, 39978, 44253, 44549, 51606, 60584, 64209, 70182, 87026, 91325.
3.000 din št. 1308, 7641, 10753, 14238, 34009, 42658, 44472, 57179, 75811, 75100, 78796, 81666, 89514, 89626, 99295.

Poleg teh je bilo izžrebanih še 1300 dobitkov po 1000 dinarjev.

Programi Radio Ljubljana

Petek, 2. septembra: 12 Našo pevke, naši pevci (plošč) — 12,45 Poročila — 13 Napovedi — 13,30 Opoldanski koncert Rad. orkestra — 14 Napovedi — 15 Napovedi, poročila — 16,30 Nae. ura — 19,50 Zanimivosti SPD — 20 Prenos iz Zagreba. Lisinski: Porin, opera — 22 Napovedi, poročila.

Sobota, 3. septembra: 12 Vsakemu svoje zvočnik zapoje (pisan venček lahke glasbe) — 12,45 Poročila — 13 Napovedi — 13,30 Vsakemu svoje zvočnik zapoje (pisan venček lahke glasbe) — 14 Napovedi — 15 Za delopusti (igra Rad. orkestra) — 16,30 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19,30 Nae. ura — 19,50 Pregled sporeda — 20 O znanosti politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20,30 Nae. ura. Debeljakova: Začarana gorska vila. Izvajajo člani rad. igr. druž. — 22 Napovedi, poročila — 22,15 Za konec tedna (igra Radijski orkestra).

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavzete zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Dragi programi

Petek, 2. sept.: Belgrad: 20 Vok. konc., 21 Byronov »Kajna«, 21,15 Ples, gl. — Zagreb: 20 Sopran, 20,30 Klavir in gosli, 21 Pester več., 22,30 Mandoline — Praga: 19,25 Voj. godba, 20 Nar. pesmi, 20,25 Turgenjeva komedija »En mesec na vasi« — Varšava: 19,30 Zab. konc., 22 Simf. konc. — Sofija: 19,30 Puccinijeva opera »Tosca« — Budimpešta: 20,35 Ork. konc., 21,50 Trio, 22,10 Cig. ork. — Trst-Milan: 21 Simf. konc. — Rim-Barit 21 Opereta — Dunaj: 19 Igra »Letalci na zapadu«, 20,10 Slavnostni izsedj. konc., 22,30 Ples in zab. gl., 24 Nočni konc. — Berlin: 20,15 Simf. konc., 21,30 Lepotaleki konc. — Frankfurt: 20,15 Ork. in petje — Strassbourg: 21,15 Porokolesjeva komična opera »Dekla gospa«.

Sobota, 3. sept.: Belgrad: 20 Nar. pesmi, 21 Zab. konc., 21,15 Kavala. godba, 22,45 Ples, gl. — Zagreb: 20 Violina, 20,30 Sopran, 21 Voj. godba, 22,30 Ples, gl. — Praga: 19,20 Radijska revija, 21,05 Zab. gl., 22,30 Ples, gl. — Varšava: 20 Izseljenška oddaja, 21,10 Zab. konc., 22 Ura presenečenj — Sofija: 19,30 Alt in bas, 21,45 Lahka gl. — Budimpešta: 19 Ork. konc. — Trst-Milan: 21 Catalanijeva opera »Loreley« — Rim-Barit 21 Donizeljeva igra »Ura s kukavico« — Dunaj: 18,30 Kabaret, 20,10 Ples, gl., 22,30 Zab. konc., 24 Nočni konc. — Königsberg: 20,15 Ples. več. — Köln: 20,10 Mascagnijeva opera »Cavalleria rusticana«, 21,15 Ital. ork. gl. — Stuttgart: 20,10 Kabaret — Strassbourg: 20,30 Franc. baletna gl., 21,10 Schumannove pesmi, 21,35 Beethov: nove skladbe, 23 Plesna glasba.

Kulturni obzornik

Oporoka nadškola Jegliča

Izšla je že zdavnaj objavljen in že dolgo pričakovana bibliofilska izdaja glavnih misli, sporočil in naročil pokojnega velikega škofa in velikega Slovenca dr. Antona Bonaventura Jegliča, kakor si jo je zamislila založba »Tabor« v izbi in z uvodom pisatelja Nartea Velikonja, v opremi in izvršitvi grafika Stanka Gladnika, z risbami akademskega slikarja Božidarja Jakca ter z izbranim tiskom Zadruga tiskarne v Ljubljani. Svoj čas je bilo zamišljeno in propagirano, da založba »Tabor« izda v grafični pisavi Stanka Gladnika samo zadnji celjski govor pokojnega škofa, ki ga je navdušeno in nekako preroško, obenem pa resnično kot svojo oporoko govoril v celjskih dneh leta 1937. Toda tekom časa je ta ideja dobila konkretno obliko in zamislil, da ista založba izda na izrazito bibliofilski način glavne misli vodnice pokojnega velikega škofa, videa in veda, nabožnega pisatelja in svetniškega asketa, ki naj jih izbere ter logično zaokroži v lepo enoto njegov sorodnik pisatelj Narte Velikonja, ki je veliko z njim obdeval in ga poznal do dna. Sicer pa je bil škof Jeglič čudovito enostaven in prostorna osebnost: več prepuščen z živo, naravnost otroško pobožnostjo in trdno vero, s katero je prestavljal vse težave v sebi in narodu, se je ravnal v vsem življenju le po smernicah svoje vere, ki je bila vera katekizma, vera pravega svetniškega katoličana. Vse njegove odločbe so temeljele in osnovnih katoliških principih, vse njegove misli vodijo k Bogu in njegovi Cerkvi, in vsa njegova borba za vero in narod je bila samo borba za kraljestvo božje na zemlji, ki naj ga dosežemo s svojim sodelovanjem in božjo pomočjo po Mariji, kakor je bilo njegovo geslo. Urednik Narte Velikonja je v izbranih besedah napisal svoje uvodne besede, ki nimajo namena, prikazati Jegliča v življenjskih

razdobjih, z letnicami in dogodki ter dejanji, temveč samo prikazati osnovno veličino velikega moža kot »božjega videa in veda, toda bolj videa kot veda«, kot našega svetnika, ki je bil med nami, z nami ves naš »Kot človeka, ki je bil ves zart v božjo čast ter se je odrekal svoji zemskosti do popolnosti, do smrti v uboštvo in samostanu. Kot takega, ki je stal sredi dogodkov v našem narodu, stal do zadnjega utripa v bojni vrsti in se ni dal omajati niti za eno, ko je spoznal pravico.« Pravo bistvo Jegliča je njegovo življenje in delo. Odkod pa je črpal to premočrnost in jasno prozorno katoliško enostavnost, v kateri je bil čudovito velik, kaj je skrivnost njegove veličine, njegove energije in pogumnih dejanj, to pa naj pokažejo njegove lastne besede, izgovorjene tekom dolgega življenja, vse od pisma, ki ga je pisal še v gimnaziji pred življenjsko odločitvijo, ko se odloči za duhovniški poklic, pa do zadnjega celjskega govora, ko slovenskemu svetu sporoči še enkrat ves smisel svojega življenja in uspeha: boriti se z Bogom in Cerkvijo proti hudobiji sveta in ostati zvest v češčenju Boga in Marije! Velikonja je zbral in zaokrožil Jegličeve misli resnično kot lep venec globokih misli in smernic, ki so vodile to veliko življenje, ter ni priridel znanstveno utemeljenega izbora, temveč le nekaj besed iz Jegličevih sporočil in naročil, kot kontemplativno vodilo za tihe ure, v katerih se ob veliki osebnosti in veliki veri pokojnika kreplimo v zvestobi Bogu in uravnavamo svoje življenje po njegovih smernicah, ki so smernice katoliške Cerkve. Tako nam po Jegličevih besedah samih postane jasna njegova skrivnostna borba za Boga in slovenski narod; spoznamo njegove misli o družini in vzgoji, o pomenu in vzniku njegovega zavoda sv. Stanislava, o mladini in Orlu, o oblasti — cerkveni in svetni —, o otroštvu božjem, o nekaterih najvažnejših naukih za življenje, o ljubezni, premočrnosti in bogastvu ter o smrti, za katero je »treba čuti in moliti ter biti vedno pripravljen nanjo.« — Po teh poglavjih so urejene Jegličeve misli iz njegovih del, pastirskih pism in pism (ni pa povedano, odkod in iz katerega časa so

citirali), ki bi se pač dale še razširiti in pomnožiti še za misli o materi, o narodu, o duhovništvu, morda tudi z njegovimi lepimi pismi poslednjih let, ki jih je priobčil njegov nečak p. Prešeren v letošnjem »Glasniku presvetega Srca Jezusovega« in ki bi se podali prav za zaključek z željo, da počiva med svojimi duhovniki kot njihov pastir. Toda tudi tako, kot je, so misli resnično izbrane, do dna označujoče notranjo duhovno vsebino velikega človeka in Slovenca, velikega svečenika božjega, da, naravnost podoba svetniške gorečnosti, v kateri naj nam ostane — kot tudi v narodnostnem oziru — za vedno ideal. In te misli same so vredne, da so izšle v taki opremi, vpeljane s slovensko trobojnico, na pergament tiskane in v usnje vezane, z lepimi inicialkami okrašene ter ponazorjene z Jegličevimi življenjskimi postajami — Begunje — Ljubljana — Zavod — Gornji grad — Stična — Sv. Križ — s peresom Božidarja Jakca, ki je narisal tudi lep uvodni portret.

Knjiga je izšla samo v 500 izvodih (med njimi 100 izvodov na najfinem papirju in v usnje vezanih), ki so pa že vsi razprodani, ter tako že knjiga sama kot taka pomeni bibliofilsko redkost. Obenem je z Jegličem založba »Tabor« začela izdajati serijo izbranih misli »slovenskih mož«, v katerih bodo izšle duhovne podobe Slovence (že levstika, Kreka, Cankarja, Gregorčiča, Trubarja, Levstika, Tavčarja, Jurčiča, Kersnika, kakor je predvidena prva serija. Jeglič je to vrsto začel in ljubitelji slovenske knjige so za eno delo bogatejši.

Rudolf Petjak: Zgodovina za drugi razred meščanskih šol. — Poleg drugih slovenskih učnih knjig, ki so izšle sedaj ob pričetku šolskega leta, je treba poudariti tudi novo učno knjigo za starejšo zgodovino, kakor je predpisana za drugi meščanski razred, ki jo je napisal Rudolf Petjak, ravnatelj meščanske šole in jo je odobril ministrstvo prosvete v letošnjem letu. Dolej se je v teh razredih poučevalo po učni knjigi, ki jo je

spisal srbski vseučiliški profesor dr. Vasilij Popovič in so jo za slovenske šole poslovenili slovenski profesorji, ne da bi se potrudili, da bi sami spisal slovensko izvirno delo. Zdaj se je tega lotil g. R. Petjak in reči moramo, da je odlično rešil svojo nalogo, tako stvarno kakor tudi pedagoško. Posebnosti so že slovenska pesniška motta k vsakemu važnejšemu poglavju (k Egipčanom iz Aškerca, h katakombam iz Sardenka, celotna knjiga pa ima geslo: »O, da mi je priti do svoje podobe i meni i tebi, narod moj!«). Knjiga obdeluje sistematično, pregledno in nazorno najstarejšo dobo in Petjak začne s prazgodovino na Balkanu, da se v koncu z

Hoang-ho, reka nesreče in blagoslova

Vojna vihra in bobnenje voda se na Kitajskem ne ziva prvikrat v grozno melodijo. Že tisočletja so zanemarjali nasipe in kadarkoli se je sprožila politična napetost, so se trhli jezovi podali naraslim valovom. Mars, uničevalatelj in rušitelj v starih časih, je vprav slaboten v primeri z rumeno reko Hoang-ho, ki jo že od njega dni imenujejo reko žalosti, pa tudi bič Kitajske. Seledaj, ko imajo na Kitajskem vse vrste moderne orožja, bi človek podvomil, katera lisa, naravna ali vojaška, zahteva več žrtev.

Doslej je več ljudi pomrlo na bojnih poljanah ter v velikih mestih, ki jih je sovražen bombardiral iz zraka, kot pa v valovju. Šangajski dopisnik londonskih »Times« ceni število ljudi, ki so zbežali pred bojno viro v notranjost dežele, na 10—16 milijonov. Nobena prejšnja vojna, ne povodenj, ali potres, ni toliko ljudem odvzela domovja.

Toda vojna vihra in divjanje vode se je stopnjevalo na obeh straneh. Nekaj časa so si japonske pionirske čete in letalske eskadrilje prizadevale, da bi pomagale prebivalstvu. Gradili so zasilne jezove, mašili luknje na nasipih. Tudi vlada je

Uslužbenec pri dvigalu - vojni poročevalec

Uslužbenec pri dvigalu praškega hotela »Alcron«, ki je zaradi znanja angleščine dodeljen spremstvu lorda Runcimana, je doživel hudo razburjenje. Ko je bil zaposlen v lordovih prostorih, je prisluškoval telefonskemu pogovoru lorda z Londonom. Kako se je uslužbenec zgrozil, ko je zaslišal besede: »Orožje pa, prosim, pošljite takoj v Prago!« — Ves prepaden je uslužbenec stekel k lordovim sobam, kjer je bilo nekaj časnika. Uslužbenec jim je začel praviti o vojni nevarnosti in o orožju, ki ga pričakujejo. Tudi časnikarji so prebledeli. Vendar se je eden od njih ojunčil in je vprašal lordovega tajnika, kaj naj to pomeni. Zvedel je, da je lord Runciman za svoj nedeljski izlet zahteval svoje puške iz Anglije za na lov, ker da slabo strelja z orožjem drugih...

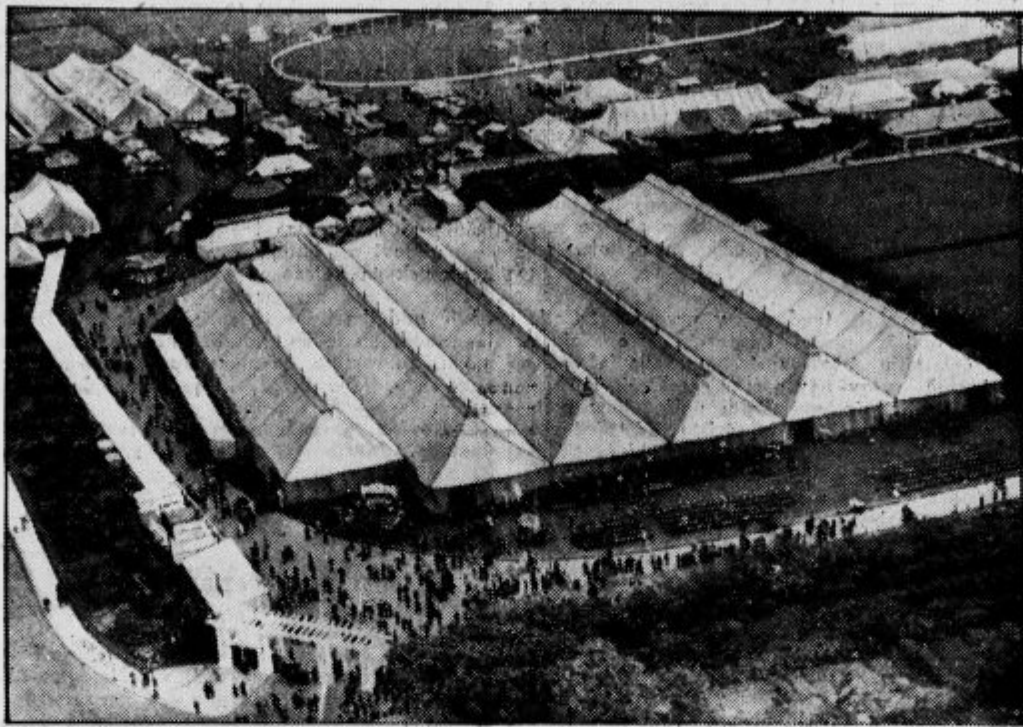
nudila vsa razpoložljiva sredstva in pripomočke, da bi ustavili poplavo. Tako je vlada dejansko dokazala, da jo dolže po krivem, češ da je iz strahskih ozirov povzročila nesrečo.

Katastrofo so pričakovali že vnaprej, kajti že pred letom dni so izjavili ameriški inženirji, da bodo zaman vsi napori iz leta 1935, da bi veleleki spravili v staro strugo. Takrat je bilo na razpolago 800.000 zlatih dolarjev, zaposlili so na tisoče kuličev, ki so znosili 100 km daleč 400.000 kubičnih

metrov kamnja, napolnili 300.000 lanenih vreč z zemljo in glino, nabrali 15.000 ton kaolanga in povežali 4500 ton vrbovih vej v svežnje. Porabili so 1000 ton vrvi in 2000 ton železne žice, kajti reka je grozila, da bo zamenjala strugo, kamor so jo stlenili leta 1853, ter si sama odprla pot, koder je tekla skoraj 6 stoletij proti morju.

Ta poseg strahotne naravne sile v bojno viro se ni dal več popraviti. Najsi zmagajo Kitajci ali Japonci, zmagovalci ne bodo veseli, če ne bodo mogli popraviti razvalin po povodnji in vojni. Po načrtih holandskih inženirjev, konec preteklega stoletja, bi potrebovali 400—500 milijard dolarjev za ureditev struge, da ne bi neprestano trgala bregov.

Hoang-ho, ki s svojo uničujočo močjo izsiljuje socialni mir, je bil v stari Kitajski pravi diktator, videti je, da bo ostal tudi v novi Kitajski.

V Southportu Lane so v takihle velikih zgradbah razstavili cvetice. Vsa razstava je obsegala morje rož najrazličnejših vrst

Finski atlet Irjö Nikkanen je vrgel ne neki športni prireditvi kopje 77,87 m daleč in je s tem izboljšal svetovni rekord svojega rojaka Järvinena za 64 centimetrov

Almadén - mesto živega srebra, v današnjih dneh

Medtem ko je na ostalih bojiščih zavladovalo zatišje, je pripravljala general Queipo de Llano na estramadurski fronti napad, ki je takoj v začetku že imel omembe vreden uspeh. Severne čete prodirajo v vzhodni smeri pod vodstvom generala Saluquete ob reki Guadiana, južne vojske, ki jim poveljuje sam general Queipo de Llano, pa so šle v severovzhodni smeri in zavzele Cabeza del Buey, zadnje mesto v pokrajini Badajoz. Cilj te armade je Almadén,

Ahilova peta rdeče vlade

ki pa je tudi za Franca predvsem velike važnosti, saj so tu največji živosrebrni rudniki na svetu. Rudniki Caracollera, Almadén, Almadenojuz, All Araganas in La Concepcion so največja vrednost vse Spanije. Izkoriščali so jih že dva tisoč let in kakor je videti, ne bodo še kmalu prazni. Že Rimljani in tudi Mavri so izkoriščali španski cinober. Mavri so dali mestu tudi ime al-ma-den — rudnik.

V letu 1925 so prešli rudniki v roke nemških trgovcev, to je avgsburških Fuggerjev, ki so smeli po zakupni pogodbi naseljevati nemške rudarje v ondnotnih krajih. Postavili so stanovanjske hiše, ki so še danes, po tolikih stoletjih, uporabne. Pozneje je del rudnikov prešel v last angleških Rotechildov. Ščasoma je postala lastnica vseh teh rudnikov država. Rovi, ki obsegajo pet nadstropij, segajo v globino 350 metrov. Živo srebro se javlja samorodno bodisi v drobnjaku, skrilavcu ali kremenjaku, pa tudi v zvezi z žveplom kot cinober. V rudnikih dela podnevi in ponoči do 4000 delavcev. Zaradi strupenih plinov pod zemljo obsega delovni čas samo šest ur. Včasih so uporabljali kot delavce v rudnikih tudi kaznjence oziroma so jih obsodili na prisilno delo v teh rovih. Ob koncu 17. stoletja so ti kaznjenci često zanetili požare v rovih v svojem maševanju. Goreče rudnike so potem gasili karlieti. Sebe po nekaj letih so iz rpvov izsesali vodo. V Almadenu so tudi ustanovili rudarsko šolo. Izvoz živega srebra je obogatil špansko državno blagajno letno za mnogo milijonov peset.

Komaj 30 km so oddaljene Francove čete od živosrebrnih rudnikov. Južna armada je že na meji pokrajine Ciudad Real. Rdeča vojska hoče na vsak način ubraniti še edine zaklade, ki jih ima. S padcem teh rudnikov se bo zrušila tudi finančna moč rdečih v Spaniji. Kot je njihova navada, bodo gotovo vse rudnike skušali razdejati, samo da napravijo še večjo škodo španskemu narodu, ki mu Franco prinaša srečno bodočnost.

Nemška zdravnica dr. Bruna Wendel je preplavala Rokavski preliv od rta Gris Nez do Dovera na Angleskem v 15 urah in 55 minutah

Sneg in povodenj v Italiji

Iz Domodossole poročajo, da so zaradi hudih neviht pretrgane vse zveze do dolin Vigizzo, Cannobina in Antrona. Na bližnjih hribih okrog Domodossole leži sneg, kar je pač čuden pojav konec avgusta, zlasti za Italijo! Nad okraj Parma so se ulile plove, ki so povzročile povodenj. V mestu Parmu so kleti in pritlična stanovanja polna vode. Telefonske in brzojavne zveze so v mestu uničene.

Ječa v solzah

V ječi v Pittsburgu, v severnoameriški državi Pennsilvaniji, so nenadoma obile solze vse jetnike in paznike. Vsi so se začeli jokati, pa ne od bolečin ali jeze. Pač pa je neki delavec po neopredelnosti odprl zaklopko posod, kjer je bil plin za soljenje. Plin je ušel iz posod in je prodrl v vse prostore jetnišnice. Plin imajo v jetnišnici za primer, če bi se jetniki uprli! Po tem dogodku so vsi živo občutili, kako bi bilo, če bi se stvar zares razvila.

Zagoneetna črna vdova

(Izreden in nevaren strupeni pajek londonskega zooja je poginil.)

Z dne 27. avgusta poročajo iz Londona: Najbolj slavne londonske vdove ni več na svetu, in nihče ni niti ene solze potočil za njo. Še več: prebivalstvo v Londonu je hvaležno usodi in je sprejelo z vzdihom olajšanja nenadni konec pajka na znanje. Zadaž za tremi debelimi šipami svoje kletke, mimo katere so obiskovalci živalskega vrta le strahoma hodili, je strupeni pajek, ki so toliko govorili o njem, v brezbriznosti, le zdaj pa zdaj iztezaajo tenke nožice od sebe, poginil.

Smrt je nastopila nepričakovano, čeprav je pajka uprava živalskega vrta na vso moč negovala, saj je bil ta pajek edini te vrste v Evropi. Šele pred nekaj meseci je prišel iz Južne Afrike v Anglijo in sta ga dva čuvaja — strokovnjaka spremljala, pa nista nič povedala, da varujeta tako nevarno zverino. Nihče na ladji ni zvedel, kakšnega čudnega in redkega gosta spremljata ta dva uslužbenca zooja v Londonu. Če ta pajek koga ujeli, nastopi že čez nekaj ur smrt z najstrašnejšimi bolečinami. Kogar piči »črna vdova«, je izgubljen. Sele ko je bila »črna vdova« v živalskem vrtu in so ji postavili varno hišo, so angleškemu občinstvu sporočili o novem, grozotnem gostu. Val ogorčenja in strahu je prešinil London. »Ali je dobro zaprt ta pajek?« so hitela vprašanja v zoo. Sir William Davison je v spodnji poslanski zbornici proslavil »črno vdovo«. Vzel je tajnika zbornice v roke, češ: »Kaj se bo zgodilo, če pajek uide in zaide med ljudi? Kako je poskrbljeno za primer, da bi se Londončani mogli ubraniti te strupene živali, ki se tako naglo razmnožuje?« Geoffrey Lloyd je pomirjevalno odvrnil, da se je vse storilo, da »črna vdova« ne more uiti. Časopisje in filmski poročevalci so se začeli baviti z »vdovo«, kar čez noč je postala slavna in so se je vsi strašno bali.

Uprava zooja je izdala še poseben razglas za pomirjenje občinstva. Denimo, da bi se izvršil na London letalski napad, bo »črna vdova« pri priči obsojena na smrt, tako da bi ji bilo nemogoče

uiti. Pripravljena da je posebna brizgalna s kislino, ki bi pajka vsega uničila. Ves strahoten, ostuden na svojih dolgih nogah in z okroglim, črnim strupenim trupom, se je predstavil pajek drhtečemu občinstvu; lazil je okoli, previdno tipaje z neznansko tenkimi nožicami, ko da išče prilike, kako bi izbrizgnil svoj smrtonosni strup.

Njegova nenadna smrt zastavlja uganke, ker so ga skrbno gojili. Atentat? Nihče ne ve tega, a vsakdo pravi, da je res. »Vdova« je zapustila kar sto potomcev, ki so jih v zooju vzeli v čim najskrbnejše varstvo. A kako je »vdova« dobila svoje mladiče? Kje je samec? Ali ni človeka strah in groza ob teh mislih.

Glasovita umetnica v drsanju na ledu Sonja Henie je prišla iz Amerike domov na Švedsko, kjer bo sodelovala pri novem filmu.

Trije jadranci izginili

Poljska javnost je vznemirjena zaradi usode treh poljskih jadralskih letalcev, ki so med polemom za vajo zašli v vihar, ki jih je odnesel na sovjetsko-rusko stran, kjer so bili pač prisiljeni zasilno pristati. Dasi so se začele poljske obmejne oblasti takoj zanimati za letalce, vendar niso mogli dobiti še nobenih vesti iz Rusije o njih. Poljsko časopisje se razburja, ker se ruske oblasti navzlic vsem predpisom mednarodne vljudnosti prav nič ne odzovejo.

Volk na dvorišču

Na kmetiji blizu Bresta na Poljskem se je te dni zgodilo, da se je na kmetovo dvorišče priklatil volk ter začel loviti in daviti kokoši. Kmet, ko je opazil nenavadnega gosta, je pograbil senene vile ter začel napadati volka. Bil pa je menda neroden. Ko se je zagnal za volkom, mu je spodrsnilo, da je padel. Ko je volk videl človeka na tleh, je brž planil nanj ter ga močno ogrizel po brazu in vratu. Najbrž bo mož umrl.

Koliko je zvezd. Najnovejša astronomska raziskavanja presojajo, da je v vsemirju vsega skupaj kakih 80 milijonov ozvezdij, izmed katerih ima vsako ozvezdje najmanj 1600 milijonov zvezd, oziroma zvezdnih teles. Človeška znanost pa je tako pomanjkljiva, da doslej z najboljšimi daljnogledi ni zaznala več kakor zgolj eno 40 tisočinko vseh zvezd v vsemirju.

»Zdaj pa le brži! — Kakšno kožo si izbereš: ali z lisami ali rižasto?«

Tri milijone dinarjev v smeteh

V glavnem mestu Brazilije Rio de Janeiro so odkrili veliko poštno tatvino. Na danskega poslanika v Rio je prišlo priporočeno denarno pismo, v katerem je bilo 15 bankovcev po 1000 angleških funtov. Nekemu poštnemu uslužbencu, ki je imel s tem pismom opraviti, pa se je zahotelo velikega bogastva in je tisto pismo ukradel, denar pa si je prilastil. Ko pa je hotel vnovčiti v brazilski denar prvi bankovec za 1000 funtov, so ga banki to sumljivo zdelo, kar tudi ni čudno. En sam bankovec 1000 funtov je namreč skoro četrtr milijona našega denarja. Brazilski poštarji pa najbrž niso tako dobro plačani, da bi brez suma mogli menjavati pri bankah bankovce po 1000 angleških funtov. Zato so moža zaprli, bankovec so mu pa seveda vzeli. Sedaj je prišlo na dan, da je mož ukradel veliko denarno pismo, ki je v njem bilo 15 takih bankovcev. Toda drugih 14 bankovcev nikakor niso mogli najti.

Poštar je povedal, da je onih 14 bankovcev, ko je videl, da se denarja ne bo mogel znebiti, zmečkal ter zavil v star zmečkan papir, kar je vse skupaj stlačil v poštni nabiralnik. Sedaj policija preiskuje vsa smetišča v glavnem mestu, ker je verjetno, da je poštni uradnik, ki je imel opraviti s tistim zmečkanim papirjem, vse skupaj vrgel v smeti, nakar so smetarji odpeljali na smetišče zunaj mesta.

Nemški vojaki so priredili športne vaje z motornimi kolesi, da so se izkazali kot akrobati. Skok z motornim kolesom skozi goreči obroč (na sliki!) je že precej tvegana stvar.

Ogrski regent admiral Horthy se z donavškega parnika poslavlja od Nemčije.

76 letni mož umoril svojo ženo

Obsojen na 15 let težke ječe

Celje, 1. septembra.

Mnogo ubojev in umorov je že obravnavalo celjsko okrožno sodišče, a takega umora, ki se je obravnaval danes pred 5 članskim senatom, kateremu je predsedoval s. o. s. g. Božič, ne pomnimo. Pred senatom je stal 76 letni posestnik Pevec Gregor, ki je 22. maja t. l. v Roginski gorci pri Podčetrniku usmrtil svojo duševno in telesno bolno, 72 let staro ženo Pevec Nežo, jo zavlekel po stopnicah, jo sunil na cementna tla ter jo s svojimi težkimi okovanimi in obutimi čevlji osuval, da ji je zlomil 6. in 7. levo rebro in na dveh mestih levo črevesno kost, da je naslednjega dne podlegla poškodbam.

50 let sta živel Pevec Gregor in Neža skupno in imela 5 otrok. V začetku sta se prav dobro razumela, na stara leta pa je postal mož samoglasen, družino je zadela nesreča za nesrečo. Tako sta ostala mož in žena sama, gospodarstvo je pešalo, še bolj pa je pešalo družinsko življenje, ki je privedlo očeta v zapor, mater pa v grob.

Ko je bil Gregor Pevec 1. marca v Celju obsojen na tri mesece strogega zapora zaradi poizkusa zoper življenje in telo svoje žene, je sodišče imenovalo sina Josipa za kuratorja njegove matere. Po treh mesecih zapora v Celju se je vrnil Gregor domov, kjer ga je posebno grizlo, da je sodišče imenovalo njegovega sina za kuratorja njegove žene. Sin Josip je z žebli zabil klet, v hišo pa pripeljal 19 letno Ano Avguštinovo iz Mestinja, da bi pazila na njegovo mater. Avguštin Ana in Pevec Jožef sta danes pred sodiščem zatrjevala, da je oče po prestani kazni doma vedno grozil, da bo storil nekaj groznega, ker lahko napravi, kar hoče, ker je neumen, proti orožnikom pa se je izjavil, da se bo delal pred sodiščem neumnega. Obdolženec je res zavzel pred preiskovalnim sodnikom to stališče in dajal zmešane in nesmiselne odgovore, na vprašanje preiskovalnega sodnika je celo navedel za svoje ime Žokovega Miha. Ko pa ga je zaslišal sodni zdravnik in ugotovil, da je duševno popolnoma zdrav, čeprav ga zaradi starosti že zapuša spomin, je opustil to simuliranje in se začel stvarno zagovarjati.

V CELJE PO STRUP

Konec marca se je oglasil Gregor Pevec v Celju pri dr. Steinfelserju, ki mu je napisal recept strupa, s katerim je baje hotel pregnati uši.

Strup je zares kupil v lekarni v Celju. Ko je prišel s strupom domov, je začel groziti in izjavljati, da so njegov sin, njegova žena in Vrbovšek Anton vredni, da jih zastrupi. Grozil je tudi celo, da njegov sin Pevec Jožef ne bo dolgo njegov kurator in da tudi ne bo hodil domov, ker ga bo on ubil. Strup, ki ga je prinesel iz Celja, je imel v steklenici z mrtvaško glavo. Zlof Zofija, ki je služila pri Gregorju, je obdolženec neoprijeto namignil, naj bi ona prilila njegovemu sinu v tekočino nekaj tega strupa, da bo krknil, kar naj stori tudi z njegovo ženo in tudi z Vrbovškom Antonom v primeru, da bi ta v pravdi dr. Stefanoviča zoper njega zaradi 20.800 din neugodno prišel. Grozil pa je tudi s požigom, zaradi česar je dekla iz strahu pred požarom znosila svojo obleko na varno k sosedu.

Zlof Zofija je izpovedala tudi, da jo je njen gospodar nagovarjal, naj bi ona kako spravila s poti njegovo ženo.

USODNI DAN 22. MAJA

Že v soboto popoldne je Pevec Gregor sadil s svojo dekle Ano na zelniku sadike, ki pa jih je zmanjkalo. V nedeljo zjutraj je bil silno siten. Deklo Ano je poslal daleč v Mestince po sadike, kljub temu, da se je branila, in tako je ostal sam s svojo ženo doma. Da ne bi padla nanj krivda, da je on ubil svojo ženo, je zavlekel izmaganje in staro ženo po stopnicah na dile ter jo sunil na cementna tla, ali pa jo z glavo treščil ob stopnice, da ji je zlomil 6. in 7. levo rebro in na dveh mestih levo črevesno kost ter jo onesvestil in v tem stanju pustil ležati na tleh, podložil pod glavo svoj telovnik ter odšel v razburjenosti za nekaj ur spat. Kmalu je prišel sin Jožef, ki pa ni več našel očeta doma. Oče je ravno odšel k sosedu ter se je vrnil šele kasneje. Med očetom in sinom se je vnel prepir, kmalu so prišli orožniki in uvedli strogo preiskavo. Naslednjega dne je žena umrla.

Pri današnji razpravi je Pevec priznal svoje dejanje, trdno pa je vztrajal pri svojem zagovoru, da svoje žene ni hotel umoriti.

Cetril na eno je sodišče izreklo sodbo: Gregor Pevec je kriv in se obsoja na 15 let ječe, trajno izgubo častnih državljskih pravic, na stroške kazenskega postopanja in na 1000 din poprečnine.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; štetovanjaki oglas 3 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolijska, 3 mm visoka politna vrstica po 3 din. Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Strojnik
30 let star, trezen, z odličnimi sprječevali in večletno prakso, išče službo. Izvršuje vsa popravila samostojno. — Ostala pojasnila pisмено ali tudi ustmeno. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Strojnik« št. 13317. (a)

Prodamo

Rozine
na zalogi. »Veletrgovina južnega sadja«, Ljubljana Tyrševa št. 48. (1)

Srajce
za solarje, moško perilo v največji izbiri Kreko, Tavčarjeva 3. (1)

Šolske torbice
in nahrbtnike v veliki izbiri priporoča I. Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. (1)

Službo dobe

Korespondenta
za nemški in arborhvatški jezik sprejemem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 13323. (b)

Služkinjo
za vsa poljska dela — isčem. Gostilina pri Perdanu. Jože Kunaver, Savlje št. 29, Jezica. (b)

Fanta
poštenih staršev za trgovino sprejemem. — Po možnosti s kavčico. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 13343. (b)

Šofer
mlajša moč in izvežban za osebni avto, obenem trgovski sluga, se takoj sprejme. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pripraven« št. 13364. (b)

Dobro gospodinjstvo
za gostilno na deželi — večjo v kuhinji in v vseh gospodinskih poslih, pošteno in krščansko takoj sprejemem. Plača po dogovoru. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 13369.

Pouk
Prof. Šlajš
poučuje privatno violini-
ste od najnižje do najvišje
izobrazbe. Poljska
15, stop. VIII. (u)

Prvovrstni trboveljski premog
brez prahu
koks, suha drva
nudi
I. Pogačnik
Baharičeva 3 Telefon 70-32
KUPUJTE PRI NAŠIH
INSERENTIH!

Koroške brusnice
(PREISELBEERE) dnevno sveže - razpoložljiva od 5 kg naprej Zechner Henrik, Libelče, Koroško.

»Kappel« pisalni stroji
pričajo o odličnih izdelkih nemških tovarn. — Pisalni stroji za pisarno in potovanje. Najmoderniška oprema!

KLEINDIENST & POSCH
Maribor, Aleksandrova 44

»ZORA«
Ljubljana, Miklošičeva c. 30
Obiščite nas in prepričajte se, da imamo veliko zalogo in prodajamo dobro blago po zelo nizkih cenah. Trgovci, obiščite nas, da si povečate Vaš zaslužek.

Novi založbi v Ljubljani
(Kongresni trg 19)

Slovinci v Italiji pozor!

Kdor želi v Italiji prejemati »Slovenca« po pošti na svoj dom, naj sporoči tvrdi Giovanni Parovel, Trieste, Via fr. Denza 8. Mesečna naročnina za Italijo znaša lit 16,50 in naj se nakaže vnaprej na čekovni račun g. Giovanni Parovela št. 11-1649. S tem se prihranijo stroški, naročniku pa takoj lahko postrežejo z listom. Seveda se mora pripomniti, da je poslani denar namenjen za naročnino »Slovenca«.

KOLESARJI!
Ko obiščete veleposeljem, si ogledite znamenita francoska kolesa

»AIGLON«
VIKTOR BOHINEC
Ljubljana
Tyrševa cesta 12
(dvorisče)

Češplje
za vkuhanje po 4—5 din za kg. breskve od 5 do 13 din. M. Kompare, Gradišče 7. Tel. 36-30.

Moške svilene srajce
trpežne, moderni vzorci
Din 29'—
moške tople srajce
Din 24'—
moške nogavice
močne, moderni vzorci
Din 5'—

moderne svilene kravate Din 7'—
damske svilene kombinirane srajce Din 24'—
damske svilene hlačke Din 10'—
damske moderne svilene bluze Din 20'—

damske hlačke in srajce tople in močne Din 8'—
trpežne ženske športne bluze v vseh barvah in velikostih Din 10'—

sivilne nogavice
ženske trpežne Din 8'—
in razno ostalo blago po neverjetno nizkih cenah prodaja

»ZORA«
Ljubljana, Miklošičeva c. 30
Obiščite nas in prepričajte se, da imamo veliko zalogo in prodajamo dobro blago po zelo nizkih cenah. Trgovci, obiščite nas, da si povečate Vaš zaslužek.

Gostilna
napredna, na najlepšem kraju Slovenskih gor v Kapeli, zelo prometni prostor, 2 km od zdravilišča Slatina Račenci. Proda se z vsem inventarjem, hiša in gospodarsko poslopje, vse v dobrem stanju, lep vrt za goste, zelenjadni vrt, sadovnjak in 1 oral vinograda. Cena po dogovoru. — Kupec naj se ogleda v gostilni Horvat pri Kapeli. (p)

Vnajem
Mesnica
na zelo prometni točki v Ljubljani, — popolnoma opremljena, s prekaževalnico in ledenico, — takoj oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13371.

SOBE
Soba
opremljena ali prazno oddam s 1. septembrom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13303. (a)

Sport

Prvi vzpon na Pointe Walker po severnem razu

Veliko pozornost so po vsem svetu prejeli mesec vzbudili štirje Nemci, ki so kot prvi preplezali strahotno severno steno Eigerja. Vsi svetovni časopisi so prinašali slike drznih zmagovalcev in stene. Bili so sprejeti pri Hitlerju in za svoje pogumno dejanje odlikovani.

Zdaj pa so trije Italijani — in to ne morda »škrice« — ampak delavci-težaki rešili nič lažji problem prvega vzpona po severnem razu na Pointe Walker (4208 m). Pointe Walker je najvišja točka glava znamenitega vrha Grandes Jorasses v Švicarskih Alpah. Zanimiva je in močno ponazorjuje težkobo tega vzpona izjava Martina Maierja, ki je leta 1935 v družbi z Rudolfom Petersom kot prvi preplezal severno steno Grandes Jorasses. Po predavanju v Ljubljani je Maier dejal, da sploh ni misliti na to, da bi bil severni raz Pointe Walker kdaj preplezan. Trije italijanski delavci pa so prišli in zadevo izvedli.

S tem vzponom na najvišji vrh Grandes Jorasses je bil rešen zadnji veliki problem v severni steni Grandes Jorasses. (Prvi vzpon po severni steni sta leta 1895 izvedla Maier in Peters.)

Italijani Cassin, Tizzoni in Esposito so odšli iz lesenhauške koče ter so v višini 3010 m pričeli z vzponom ob šestih zjutraj. Ves ta dan so turisti drzne plezalce izpred koče prav lepo lahko opazovali. Napredovali so zelo počasi ter so ob devetih zvečer pripravili v steni bivač za prenočitev. V 15 urah so prišli vsega skupaj le prišli 350 m višje, kajti bivakirali so v višini 3350 m. Naslednji dan so začeli plezati zjutraj ob 5 ter so bili ob 8 zvečer, ko so se odločili in pripravili za drugi bivač, visoko komaj 3700 m; spet so torej pot 15-urnem plezanju prišli le 350 m višje. Tretji dan so opazovali izpred koče videli, da so Cassin, Tizzoni in Esposito ob 5 zjutraj plezanje nadaljevali ter napredovali prav hitro. Približno ob 2 popoldne pa so že izstopili točno na vrhu Pointe

Walker (4208 m). 1200-metrska stena je bila po tridnevem vzponu končno premagana.

Medtem pa se je nenadoma vreme tako poslabšalo, da zmagovalci severnega razu niso našli drugega izhoda, kot da so se odločili še za tretji bivač. Prenočevali so na vrhu v snežnem metežu. Drugi dan pa se je vreme vendarle le toliko izboljšalo, da so plezalci lahko sestopili po normalni italijanski smeri ter so prišli ob 1 popoldne v kočo Grandes Jorasses. Tam se že skoraj niso več nadejali, da bi se še vrnili.

(Konec jutri.)

Razpis

Štab zračne vojske sprejme v službo deset diplomiranih inženirjev (6 strojnih, 2 elektrostrojnih in 2 tehnoloških) v svojstvu uradniških pripravnikov VIII. položajne skupine, kateri se po enoletnem službovanju postavijo kot inženirji-poročniki zračno-tehnične stroke; in pet diplomiranih tehnikov (4 strojni in 1 elektrotehnik) v svojstvu uradniških pripravnikov IX. položajne skupine, kateri se po dvoletnem službovanju in izvršenim izpitom postavijo za nižje vojni-tehnične uradnike IV. razreda zračno-tehnične stroke.

Podrobnejši pogoji objavljenega razpisa so na vpogled v tekoči številki »Službenih novic« in v »Službenem vojnem listu«. — Interesenti tudi lahko dobijo iste brezplačno osebno ali na zahtevo po pošti.

Skraini rok za prijave je do 1. okt. 1938.

Iz pisarne Generalštaba zračne vojske v Zemunu P. Dž. št. 16675 od 30. avgusta 1938.

Med kitajskimi teroristi

Nisem rad navzoč pri odhodu kakšnega parnika... kadar nisem sam med njegovimi potniki. Vedno čutim domotožje ne samo po morju in po tistem begu proti novim deželim, ampak tudi po tistih malenkostih, ki so neločljivo združene z življenjem na krovu: vonj po slikanju, smrdljiv duh presegetega olja, tresenje tega ladijskega ograjja, ki je podobno živalskemu utripanju. Da na kratko povem, prav te malenkosti sem vzljubil, ki se mnogim zde neznosne, in iz tega sklepam, in to ne brez ponaša, da sem mornarskega temperamenta.

Félix-Roussel se je počasi oddaljeval. Poleg mene je mož mahal z robcem. Bil je bled in resen. On sam ostane, a pravkar je odpisal v Kobje svojo ženo in hčerko.

Ce je vladalo v pivnici na parniku veselje, bodisi prisiljeno, bodisi resnično, so imeli ljudje na obrežju žalostne obraze. Žalost zaradi ločitve ali strah pred bodočnostjo?

Brez dvoma oboje. Ta splošna potrtost me je napravila nerazgovornega. Nisem hotel, da bi se je tudi sam nalezal. Ne da bi počakal, da bi ladja izginila za prvim ovinkom Wangpoa, sem se podvil proti Broadway Eastu in si najel dvokolnico.

Sedmo poglavje.

Ta večer sem večerjal v »Francoskem okraju« in kar med jedjo sem se trudil, da proučim položaj.

Napad »Gonga« me je čisto odvrnil s prave poti, kajti nikoli si nisem predstavljal, da je teroristično gibanje razpredeno v tolikem obsegu. Dobro sem se spominjal besed, ki sem jih rekel Leclercu, ko sva se prvič dotaknila tega vprašanja. Kolika je bila moja zmotna prijatelj

je bil po pravici nemiren. Ti skrivnostni in krvoločni ljudje so pravkar začeli boj, katerega rezultati se ne dajo vnaprej izračunati.

Ce se tej sekci posreči rumeno roso potegniti za seboj, bodo kmalu vsi tujci iz Sanghaja, iz Kitajske. Ce beli takoj ne posredujejo, bo to v bodoče najbrž brezuspešno. Ko je skedenj sena že v plamenih, se ne sme računati, da se bo ogenj po srečnem naključju ustavil sam od sebe.

Ali bo vrsta zločinov trajala v neskončnost? Ni bilo razloga misliti, ker ti zločini so imeli očividno namen, oslabilo postavne oblasti in vznemirilo ljudstvo. Teroristi so gotovo napravili strašen program represalij in šli bodo do konca, če se ne bo našel način, kako zgrabit agitatorje za edino občutljivo točko: glavo.

Vse je bilo na tem, da odkrijejo voditelja organizacije in mu stopijo na prste. Tolpa zavisi le od glave, ki jo vodi.

Toda kje je treba iskati to zlonosno osebnost, ki iz sence narekuje vse podrobnosti teh umorov? Ali je ta kateri izmed anonimnih stražnikov v kitajskem mestu Nantav, kjer go-mazi tolika množica, da se je še nobenemu ni posrečilo prešetiti? Ali je ta ena izmed oseb, ki se gibljejo po izbranih salonih ali celo v diplomatskih krogih? Kdo je mogel upati, da ga pozna?

Pustolovci in zločinci pripadajo vsem razredom kakor vsem rasam. In najbolj nevarni so vedno oni, ki se zde najmanj sumljivi.

Pod vsemi temi vidiki sem zastoj preiskoval to vprašanje in nisem uspel, da bi našel način, katerega bi se bilo možno poslužiti in odkriti x, ki je bil dobesedno neznan problem.

V Carltonu je eksplodirala bomba. Od časa, ko se je izvršil atentat v Settlementu, se Leclerc ni mogel brigati zanj. Ali pa ni bila v prav istem trenutku francoska koncesija po-

zorišče kakšne nove tragedije? »Gong« je segal povsod.

Nekaj me je vzradostilo. Saj sem se vendar odločil, da ne bom aktivno posegel v zadevo, ampak se bom zadovoljil le s poročili, ki mi jih bo dal Leclerc.

»Smešen sem!« sem zagodrnjal. »Časnikar je v zadevah, kakršne so te, le dober beležnik in ni mu treba stopiti iz svoje vloge.«

Vendar sem dobro čutil, da je moja radovednost prevelika, da bi se zadovoljil s pasivnim pregledovanjem zadeve.

Zapustil sem mizo in se zaprl v telefonsko kabino v nadi, da bom dobil zvezo z Leclercem.

Toda na žalost ga ni bilo na ravnelistju, celo povedati mi niso vedeli, če se bo zvečer še sploh vrnil.

Zbegam sem zopet obesil slušalke.

»Lahko bi povprašal Arnoulda ali Fradona.« sem si mislil nekoliko pozneje. »Mogoče sta bila tam.«

Sedaj sem dovolj poznal ta dva nadzornika, da bi jih povprašal za novice. Povedali mi bi, kako je z Leclercovo preiskavo.

»Hm, tekati mora! Kako bi moglo biti drugače?«

Nočem poniževati policajev, a končno ves svet ve, da se jim posreči prijeti zločince za vrat od desetih primerov devetkrat po skrivnih ovaduhovih obvestilih, ne pa po svojem volu.

Detektiv s sijajnimi uspehi je le romantična osebnost.

Drugi — detektiv iz mesa in kosti, delaven in preprosti detektiv — dosega mnogo manj uspehe. Predan le izsledkom svojega duha ne uspe, da bi zaprl krivca, bodisi da je ta norec ali slabik. Vsak zločinec pa, ki ima kaj več soli v glavi ali je zvit, se mu izmuzne.

Toda sreča za policijo — in za družbo — da so ovaduh. To pomilovanja vredno bitje, a vendar tako koristno... Je povsod: v zakajeni

dvorani pivnice, na sprehajališču godbenega salona, zadaj za zamreženimi okni ali v senci vežnih vrat... Prilaskuje zanimivim pogovorom ali strastnim sporom, vidi ovaduhse kretnje... Vse to izblebata za denar pred policijo. In takoj opazi, da se je preiskava obrnila v drugo smer, napredovala in... posrečila.

Toda na žalost je bil primer, ki sem ga imel v mislih, tako svojevrsten, da ga ni bilo mogoče vzporejati z navadnimi zločini. To ni bil navaden zločin. Političen atentat? mi boste rekli, saj pri teh so tudi ovaduh. Umori, ki jih vrši »Gong«, so več kot politični atentati: pobaranji so v fanatizmu, ki spremlja verske atentate.

Na misel mi je prišlo več atentatov, ki so jih izvršili divji muslimani v Indiji...

A brž ko zaplavate v krog fanatikov, ovaduh izgine. »Ogleduh« onemi. Ne zato, ker obžaluje ali se sramuje svojega dejanja; pri njem so tovrstna čustva izključena. Toda boji se. Ve, kakšnim strašnim nevarnostim se izpostavlja in najhujši pritisk mu ne bo razvezal jezika.

V tem boju proti teroristom poveljnik policije ni mogel računati na dragocena obvestila, ki mu bi kmalu odprla nepričakovan pogled v zadevo. Vsi ti ovaduhovi so območniki.

V takih okoliščinah je bilo upanje na uspeh kaj klavirno.

Gongovci so preiskovali svojo drznost in svojo usposobljenost. Če jih ne bo nihče izdal, bodo brez kazni še naprej begali to veliko mesto. Leclercu se je pač posrečilo obvarovati tega in onega mesečana, a nikakor ni mogel ščititi vseh prebivalcev francoske koncesije!

Pri tej krvoločni igri je bil že vnaprej premagan...

Šel sem na teras v »okraj«, kjer sem v malih požirkih pil kavo in se prepustil tem pesimističnim razmišljanjem.

Razpis

Občina Sv. Vid pri Grobelnem, okraj Šmarje pri Jelšah, razpisuje pragmatično mesto

občinskega delovodja

Izobrazba: 4 razrede srednje ali njej enake strokovne šole.

Pravilno kolkovane prošnje, z listinami po čl. 7 in 8 uredbe o občinskih uslužbencih iz leta 1936, je v roku 30 dni vložiti pri tukajšnji občini.

Občina Sv. Vid pri Grobelnem, 31. avg. 1938

Narodne noše — 4. sept. v Kamnik!

Prodamo

TEL.
2 9 5 1

**DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA
CESTA**

Vzajemna posojilnica

F. R. Z. O. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge in stare vloge izpod 5.000 Din se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo.

Nedvigljene stare vloge izpod 5.000 Din se bodo smatrale s 1. majem 1938 za nove vloge.

Vzajemna posojilnica daje kratkoročna posojila.

Zahvala

Vsem, ki so sočustvovali z nami in nas tolažili v težkih urah prebridke izgube našega nadvse ljubljenega sina in brata

Boruta

vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so našega nepozabnega miljenčka spremili v tako častnem številu na poslednji poti k večnemu počitku, naša najiskrenejša hvala

V Brežicah, dne 2. septembra 1938

Žalujoča rodbina Mikoličeva

Zvezke, beležke, mape, radirke, svinčnike, špičala, navadna in nalivna peresa, šolske torbe in nahrbtnike, risalno orodje, sploh

vse za šolo

kupite najceneje v trgovini

H. Ničman, Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2, telefon 40-01

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob nenadomestljivi izgubi naše drage hčerke, sestre, svakinje, tete in nečakinje, gospodične

Lucije Grad

jo spremili na njeni zadnji poti in jo obsuli s cvetjem — izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se še zahvaljujemo gg. zdravnikom in čč. sestram v bolnišnici za njihov požrtvovalen trud in nego.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin!

Dragomelj, dne 4. septembra 1938.

Žalujoči ostali.

Naznanjamo prežalostno vest, da je naš predobri oče, brat, stari oče in tast gospod

Miroslav Stumberger

višji davčni upravitelj v pokoju

danes, 1. sept., ob 5. v 75. letu starosti Bogu vdan umrl. Zemeljske ostanke bomo prepeljali dne 3. septembra ob 8 zjutraj iz mrliške veže zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) v Brežice, kjer bo pogreb ob 16 iz hiše Zagode.

Ljubljana-Brežice, dne 2. septembra 1938.

Miroslav Stumberger, kapetan bojnega broda v pokoju, sin: Linči Hočevnar, Hilda Vračko in Hermina Marinc, hčerke; Marija Sket roj. Stumberger, sestra;

dr. Vojteh Hočevnar, Drago Vračko, Franc Marinc

in Ivan Volčanšek, zeti;

Kamilo, Ivo, Marjan, Vlado in Marica, vnuki in vnukinja.

Vdana v voljo božjo naznanjam vsem sorodnikom in prijateljem, da je previden s sv. zakramenti umrl danes ob desetih dopoldne moj iskreno ljubljeni soprog — gospod

Anton Bartel

gimnazijski profesor v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 4. septembra, iz hiše žalosti, Jegličeva c. 7, na pokopališče k Sv. Križu

Ljubljana, 1. septembra 1938

Globoko žalujoča Jožica Bartel, soproga

UPRAVNI SVET IN RAVNATELJSTVO »JUGOČESKE«
JUGOSLOVANSKO-ČESKE TEKSTILNE INDUSTRIJE, D. D., KRANJ

SPOROČA, DA JE NJEN DOLGOLETNI PODPRESEDNIK, GOSPOD

EMIL STORZA

PO KRATKEM IN TEŽKEM TRPLJENJU UMR

GOSPODA STORZO, KATERI SI JE OD USTANOVITVE NAŠEGA
PODJETJA PRIDOBIL NEVENLJIVIH ZASLUG ZA TOVARNO, BOMO
OHRANILI V TRAJNEM IN ČASTNEM SPOMINU

URADNIŠTVO IN DELAVSTVO »JUGOČESKE«
JUGOSLOVANSKO-ČESKE TEKSTILNE INDUSTRIJE, D. D., KRANJ

JAVLJA, DA JE DOLGOLETNI PODPRESEDNIK DRUŽBE, GOSPOD

EMIL STORZA

PO KRATKEM IN TEŽKEM TRPLJENJU UMR

V GOSPODU STORZI SMO CENILI DOBROTLJIVEGA PREDSTOJ-
NIKA, KATERI SE JE ZA NASTAVLJENCE DRUŽBE VEDNO NA
VZGLEDNI NAČIN ZAVZEL. BLAGOPOKOJNIKA BOMO OHRANILI
V TRAJNEM IN HVALEŽNEM SPOMINU

Ljubljanski velesejem slovesno odprt

Ljubljana, 1. septembra. Danes dopoldne so se zopet odprla vrata ljubljanskega velesejma, da se je zbralo na prostoru pred ravnateljstvom veliko število odličnikov, ki so prisostvovali slovesni otvoritvi.

Med odličnimi gosti omenjamo na prvem mestu zastopnika Nj. Vel. kralja Petra II., kot častnega pokrovitelja celotne prireditve, brigadnega generala g. Dušana Dodiča, ki je zastopal tudi ves kraljevski dom in posebej še Nj. Vis. kraljeviča Andreja, ki je prevzel pokroviteljstvo nad razstavo psov. Nadalje je bil prisoten ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen, prevz. knezoškof g. dr. Gregorij Rožman, poveljnik dravske divizije div. general g. Gjorgje Lukič, župan mesta Ljubljane g. dr. Jure Adlešič, župan mesta Maribora g. dr. Alojzij Juvan s podžupanom Zebotom, župan mesta Ptuj g. dr. Al. Remec, ves konzularni zbor z konzuloma g. Minovskim in Remerandom na čelu, prisoten pa je bil tudi belgijski odpravnik poslov Goffard.

Govor g. bana dr. Natlačen

Spoštovana gospoda! Velesejem je po svoji zamisli in po svojem bistvu predvsem gospodarska ustanova, ki ji je namen pokazati vsakokratno stanje našega gospodarstva, našega gospodarskega udejstvovanja in napredka. Priznati moramo brez vsakega pridržka, da je delo, ki ga vrši v tem pogledu velesejem, prineslo našemu narodnemu gospodarstvu mnogo in velikih koristi. Velesejemski ustanovi se imamo n. pr. v veliki meri zahvaliti, da moremo danes zabeležiti vsaj med nekaterimi gospodarskimi strokami smotno plemenito medsebojno tekmovanje, ki je na primer v mizarski obrti že rodilo hvalevredne uspehe.

Propagandno delo, ki ga opravlja velesejem, je predobilo naši proizvodnji mnogo novih odjemalcev in ji odprlo mnogo tržišč, kamor poprej naši proizvodi niso prihajali. Po drugi strani pa je velesejem v izdatni meri pripomogel k temu, da je postalo ime Ljubljane in Slovenije znano in

slej v prostorih tega velesejma prirejene in z največjo skrbnostjo in razumevanjem pripravljene. Tudi letošnji jesenski velesejem note v tem oziru zaostajati za svojimi dosedanjimi predhodniki.

Kraljevska vlada, kakor tudi kraljevska banska uprava, ki ji imam čast načelovati, spremljata delo velesejma z največjo blagohotnostjo. Mislim, da izpolnim svojo dolžnost, ako porabim to priliko, da izrečem upravi velesejma za njeno odlično delo za materialne in kulturne koristi naše domovine svojo zahvalo in svoje popolno priznanje. Ko upravi velesejma k njenim dosedanjim uspehom najlepše čestitam, izražam obenem željo, da bi se mogel ljubljanski velesejem še skoraj izseliti iz teh provizornih in malo reprezentativnih prostorov v svoj dom, v stalne zidane razstavne prostore. S to željo proglašam, da je jesenski ljubljanski velesejem odprt.

Takoj nato je zaigrala godba, gospod predsednik pa je nato pozval vse odličnike, naj si izvolijo ogledati razstavljene predmete v posameznih prostorih. Ves čas ogleda je igrala godba, špalir med posameznimi paviljoni pa so delali ekviti. Vsi gostje so bili kar najbolj zadovoljni z vsem, kar so videli. Saj je velesejem docela zaseden. V obrtnem in industrijskem delu so posebno bogato zastopane tele stroke: pohištvo, avtomobili, radio, živalstvo, zlasti kinološka razstava, nadalje tehnične in kemične novosti ter poljedelski stroji. Goste pa je zlasti očarala odlična mednarodna fotografska razstava, na kateri razstavlja 500 avtorjev iz 30 držav in o kateri poročamo na drugem mestu. Goste so se zelo pohvalno izrazili tudi v veliki umetniški razstavi, ki je največja izmed vseh umetniških razstav, kar smo jih doslej imeli pri nas.

V posebnem paviljonu je nameščena posebna razstava Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. V tem paviljonu je podana slovenska soba, kakor je bila razstavljena na mednarodni obrtni razstavi v Berlinu, kakor tudi vsi izdelki, katere so raz-

stavili naši obrtniki v Berlinu. Soba je zelo okusno opremljena po načrtih inž. Ogrina in Serajnika. Odlični gostje so pri obhodu velesejma prišli kmalu tudi do obrtnega paviljona, kjer jih je pozdravil v imenu Zbornice za TOI predsednik obrtnega odseka g. Ivan Ogrin, izvajajoč tole:

Pozdrav g. Ogrina

Slovenski obrtniki smo se letos prvič kompaktno udeležili razstave v inozemstvu, to je na mednarodni rokodelski razstavi v Berlinu. Jugoslovanski paviljon na tej razstavi, kjer smo Slovenci tvorili lastno skupino, je bil predmet vsestranske pozornosti. Pridobili smo si tudi častno in še deset priznanih diplom. Da smo tako dobro uspeli, se moramo poleg naših denarnih žrtv, ki smo jih za to imeli, v prvi vrsti zahvaliti g. banu, ki nam je naklonil prav znatno podporo. Istotako se zahvaljujemo tudi mestni občini ljubljanski in celjski. Velike zasluge za to pa so imeli naši vrli in poštrevni obrtniki, ki so deloma po iniciativah, deloma po lastnih načrtih napravili razstavne predmete. Med te iniciatorje moram najprej omeniti gg. dr. Steleta, inž. Serajnika, inž. arh. Ogrina ter dr. Pretnarja. Vse, kar smo razstavili v Berlinu, vam hočem ponoviti v tem našem paviljonu. Obrtniki tvorimo v gospodarstvu zelo važno pogojo. Nahajamo se pa dandanes v zelo težkem položaju ter se borimo za obstanek, zato naprošamo vse, da nas v tej borbi čim bolj podpirajo in obračajo posebno pažnjo na obrtništvo.

Po govoru g. Ogrina so si odličniki ogledali paviljon ter izdelke ter seveda niso mogli varčevati s pohvalo odličnih in kakovostnih izdelkov prednih rok našega obrtnika, ki zaslužijo vse priznanje.

Poleg odličnikov pa je bilo takoj na velesejmu tudi mnogo tujcev, tako iz naše države, kakor tudi od drugih. Prav dosti je bilo tudi že naših ljudi z dežele. Vse dopoldne je bilo na Gosposvetski cesti in okrog vseh vhodov na velesejemski prostor kar najbolj živahno in prav to zanimanje, ki se je pokazalo že takoj prvi dan razstave, je najboljši porok, da bo tudi letošnja jesenska prireditev kar najlepše uspela. Zlasti še zaradi tega, ker je uprava velesejma pripravila za obiskovalce lepo število nagrad, kar je za marsikoga zelo vabljivo.

Slovenski potapljalci na Bledu

Kako so mladi akademiki s svojim aparatom dvigali potopljeni avto

Za blejsko občino je bil dvig potopljenega škroplnega avtomobila precej kočljiv problem. Zvedeli so, da ima v Ljubljani skupina mladih fantov-akademikov potapljaški aparat, ki so si ga sami zgradili. Na prošnjo občine so ti z veseljem prišli pomagati. Poklicnih potapljačev torej ni bilo na Bledu, kakor je bilo predvčerajšnjim pomoloma objavljeno.

Omenjeni potapljaški aparat je dokaj enostaven: pločevinasta čelada, ki ima spredaj veliko šipo, ob straneh dve svinčeni uteži po 8 kg. zadaj pa gumijast ovrtnik, ki se prilaga ramenom. Na stropu je ventil, do katerega vodi 15 m dolga debela gumijasta cev, skozi katero dovajajo potapljači potrebni zrak. Izdihani zrak uhaja spodaj v vodo. Na čelado je pritrjen tudi globinomer, to je priprava, ki potapljaču točno kaže globino, v kateri se nahaja.

Potapljači so imeli že prakso in izkušnje z morja, kjer so se dva meseca dan za dnem potapljali in raziskovali življenje morskega dna.

Prvi je imel nalogo, da ugotovi lego avtomobila in druge važne okolnosti. Samo dobrih 5 minut je ostal pod vodo, ker je bila voda precej hladna. Povedal je, da je sprednji konec avtomobila obrnjen naravnost proti bregu. Naslednji je šel privezati dve verigi, tretji je privezal še tretjo. Verige so delavci navezali na skripevje in začeli vleči. Čez nekaj časa je šel pod vodo četrti izmed fantov, da pogleda, kako avto napreduje. On se še nikoli ni potopil in je tudi hotel doživeti to stvar. Pa ni šla tako gladko. V vodi se je sklonil, menda je hotel plavati z glavo navzdol, voda mu je napolnila čelado in preden se je vzravnal, je že butnil s šipo ob kamen na dnu. Šipa se je zdrobila v kosce, zato je po vrvi brž zlezal nazaj gor, za noge so ga potegnili na suho. Vsi so se prestrašili, ko so zagledali s krvjo oblit obraz. K sreči pa ni odnesel drugega kot par prask po obrazu.

Čelado so hitro popravili in se potopili še enkrat. Potem je bilo delo potapljačev končano. Dvig avta pa je dal delavcem še ves drugi dan polne roke dela, končno so ga pa vendar srečno rešili iz objema povodnega moša.

Ker se na Bledu večkrat kaka dragocena stvar potopi, bi bilo morda koristno, da si blejska občina nabavi podoben aparat in da bi se kdo na Bledu izuril v potapljanju.

Slovenski dan v Kočevju

Na slovenskem dnevu v Kočevju prihodnjo nedeljo, dne 4. septembra govori tudi minister notranjih zadev dr. Anton Korošec

25 letnica dela

Trbovlje, 30. avgusta.

Te dni poteka 25 let, kar je vstopil k TPD tukajšnji rudniški ravnatelj g. inž. Vitold Biskupski. Rodom je Poljak iz Ukrajine. Rudarsko visoko šolo je dovršil v Leobnu. Najprej je služboval pri leškem rudniku, od 1. septembra 1913 pa pri TPD, najprej v Trbovljah kot asistent in obratovodja do l. 1919, ko je bil imenovan za ravnatelja v Kočevju, od tam je prišel 1932 v Zagorje, dve leti sem pa je ravnatelj največjega rudnika TPD v Trbovljah. Kočevje ga je sprejelo v občinsko zvezo. Zagorje pa ga je imenovalo za častnega občana v zahvalo, da je tamkajšnji rudnik dvignil in razširil, ko je bilo že na tem, da ga zaradi pomanjkanja premoaga zaprejo. G. ravnatelj je velik rudarski strokovnjak in veestransko visoko izobražen. Ima posebno zbirko rudnih velikih znamenitih vrednosti. Od te je daroval dragocene redke kose ljubljanski univerzi oziroma njenemu geološkemu inštitutu. Med vojno je bil pod policijskim nadzorstvom zaradi svojega odločnega slovenskega mišljenja in je bil zaradi tega tudi tožen pred vojaškim sodiščem v Gradcu, da je komaj ušel ječi. Veran tradicijam svojega naroda spoštuje tudi naše, svoj prosti čas pa posveča zglednem družinskemu življenju. Kar najbolj skrben in vsem zgled neumorne delavnosti. V priznanje za njegovo delavnost in zasluge ga je te dni odlikovala tudi država z redom sv. Save IV. razreda. G. ravnatelj iskreno čestitam k njegovemu jubileju z željo, da bi se dolgo plodonosno deloval v prid Trbovelj in njenih prebivalcev!

Krani

Začetek II. razreda meščanske šole v Kranju. V dneh 1. do 3. septembra 1938 bo vpisovanje v I. razred meščanske šole v stari ljudski šoli v Kranju. Ker je od več strani izražena želja, naj bi se začel tudi II. razred meščanske šole, naj se v teh dneh vpišejo tudi vsi oni učenci, ki so sedaj obiskovali I. razred meščanske šole v drugih krajih. Za II. razred bo mogoče dobiti dovoljenje le, če se vpiše najmanj trideset učencev. Vsa pojasnila se lahko dobe pri ravnatelju meščanske šole v dneh vpisovanja.

Ban g. dr. Natlačen odpira velesejem. Zraven njega stoji general Dodič kot zastopnik kralja, za njim ljubljanski škof g. dr. Rožman in župan g. dr. Adlešič.

Nadalje so prisostvovali otvoritvi podpredsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo gosp. Ivan Ogrin, zastopnik ministra financ pomočnik finančnega ravnatelja g. Sattler, železniški ravnatelj g. dr. Bončina, zastopana je bila tudi univerza, prišli so številni gg. narodni poslanci, senatorji ter zastopniki raznih oblastev in uradov v lepem številu. Kot vedno, je bil številno zastopan tudi častniški zbor.

Ko so se gostje zbrali na slavnostnem prostoru, ki je bil lepo okrašen, je godba Dravske divizije pod vodstvom g. podpolkovnika Ferda Hercoga zaigrala v pozdrav zbranim gostom, nato pa je predsednik velesejma g. Bonač stopil pred zbrane goste in med drugim govoril:

Govor predsednika g. Bonača

Zaradi višje sile smo morali delno spremeniti naš prvotno zasnovani razstavni načrt. Nevarnost razširjenja živinske bolezni nas je prisilila, da smo morali odložiti nameravano razstavo goveje plemenske živine, koz, ovac, kuncev, perutnine in razne divjadi. V tem oddelku smo se morali omejiti na državno razstavo čistokrvnih psov, ki jo prireja Jugoslovanski kinološki savez ter bo gotovo vzbudila mnogo zaslužene pozornosti.

Jedro letošnje jesenske razstave je mednarodna razstava za foto in film. Po svojem obsegu in svoji pestrosti nadkriljuje ta razstava gotovo vse dosedanje podobne prireditve v vzhodni Evropi. Ta razstava nam bo kopazala, da Slovenci v razvoju fotografije, ki je tudi eno od meril za kulturno stopnjo naroda, uspešno tekmujemo z najnaprednejšimi narodi sveta.

Kot posebno zanimivost naj omenim razstavo izdelkov slovenskih obrtnikov, ki so bili razstavljani na letošnji mednarodni obrtni razstavi v Berlinu ter so bili deležni vsestranskega priznanja. To razstavo prireja Obrtnopospeševalni urad Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v zborničnem paviljonu. V imenu uprave ljubljanskega velesejma izrekam Zbornici za njeno pozornost iskreno zahvalo.

Med kulturnimi razstavami letošnje jesenske prireditve zavzema prav odlično mesto razstava slovenske likovne umetnosti, ki je po svojem obsegu in raznovrstnosti ter z ozirom na število razstavljajočih umetnikov letos posebno pomembna.

Nato je navajal še nekaj posebnosti velesejma, nakar je sklenil: Tudi predstoječi razstavi je najvišji pokrovitelj naš kralj Peter II. Pozivam vas, da vzlikemo našemu ljubljensmu vladarju trikratni »Živio!«

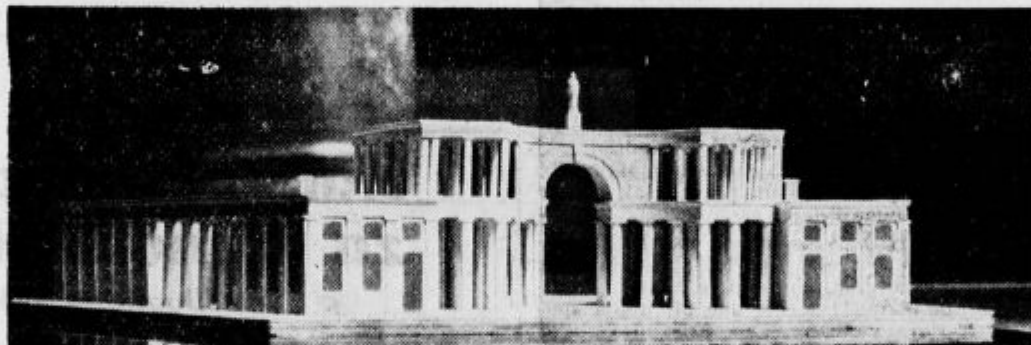
Vsi zbrani so zaklicali trikratni »Živio!«, godba pa je nato zaigrala državno himno.

Nato je spregovoril g. dr. del Cott kot predsednik Fotokluba. Čigar razstava je na letošnjem velesejmu ena najpomembnejših.

Za tem govorom pa je na prošnjo g. predsednika povzel besedo g. ban dr. Marko Natlačen, ki je odprl velesejem in takole govoril:

Na ljubljanskih Žalah

Mrtvašnico pri sv. Križu so začeli že graditi

Fotografija modela ljubljanskih Žal po načrtu profesorja arh. Plečnika.

Ljubljana, 1. septembra.

Danes so bili povabljeni zastopniki ljubljanskih dnevnikov in drugih listov na ogled ljubljanskih »Žal«, t. j. nove mrtvašnice, ki so jo pred kratkim začeli graditi pri Sv. Križu.

Tako pester zgodovine, kakršno ima to stavbeno delo, nima menda prav nobena ljubljanska zgradba. Mestni pogrebni zavod v Ljubljani je bil ustanovljen l. 1914 tudi z namenom, da zgradi nove mrtvašnice. Za mestno mrtvašnico je bila prva velika konferenca 27. maja 1925. Po tem datumu so se vlekale konference in predlogi vse do letos. V tujino in po naši državi sami so hodili razni strokovnjaki, da so si ogledali podobne zgradbe drugod in se vračali domov z najrazličnejšimi predlogi in načrti. Vendar pa je pričetek gradnje iz leta v leto znova padal v vodo in zdelo se je, da se ljubljanske mrtvašnice držijo neko preklestvo.

Končno pa je sedanja mestna uprava vzela to stvar energično v roke. Naprosila je univerzitetnega prof. Jožeta Plečnika, da bi napravil načrt, kar je gospod profesor tudi storil. Kmalu nato je Mestni pogrebni zavod dobil pri »Suzorju« dva mi-

lijona dinarjev posojila in ko je bila s poravnavo ugodno zaključena tožba z lastnikom zemljišča, je gradbeno podjetje Matka Curka začelo 19. julija tega leta z deli.

Prostor, kjer bodo nove ljubljanske »Žale«, je desno od Hmeljnikov na stavbišču, in sicer v osi bodoče glavne ceste (tako imenovane Plečnikove), ki bo široka 30 metrov. Pročelje je obrnjeno na velik trg, kjer so predvidene še druge javne zgradbe. Zemljišče, kjer bo ta »vrt umrlih« stal, meri okrog 6000 m², pročelje glavnega poslopja je dolgo 38 m. Nadzemeljska višina poslopja bo 11 m. Glavni poudarek temu poslopiju pa bo vhodno stebrišče, ki ima 100 stebrov, 50 velikih pri tleh in 50 manjših nad njimi v atiki. Vhod sam bo širok 9 m in 4,5 m visok. Razdalja med posameznimi stebri pa bo 2 m.

Na levi strani poslopja bo obdukejska dvorana, soba za zdravnike in uradne osebe in shramba za cvetje. V kleti pa bo prostor za hladilnico trupel, namenjenih za obdukcijo, ki bodo tukaj tako dolgo, da pride komisija. V prtiličju pa bodo tudi razni toaletni prostori (stranišča, umivalnica itd.).

Na desni strani bo upravna pisarna, dve sobi za duhovščino in stanovanje hišnika. V kleti in na podstrešju pa bodo razna skladišča. Vse Žale bodo ograjene z živo mejo in zasajene z okrasnimi rastlinami.

Prav nekaj posebnega bo 10 kapelic, ki so namenjene za mrliče. Ta zamisel je tako originalna, da podobne mrtvašnice nima nobeno mesto v Evropi in še kje drugje. Prof. Plečnik je namreč zavrgel razne dosedanje načine, v katerih so zgrajene druge mrtvašnice po svetu, ki bi jih človek najbolje označil za »galerijo mrtvakov«. Njegov načrt kaže največjo humanost in pieteto, obenem pa tudi prizanesljivost do svojcev umrlih. Zato so kapelice, katerih vsaka je popolnoma različna, postavljene tako, da se od ene ne bo videlo do druge, ker jih bo zakrivalo drevje in cvetje. K vsaki kapelici pa bo vodila posebna pot.

Vse Žale, ki bodo popolnoma dovršene do poletja prihodnjega leta, bodo stale okrog dva milijona dinarjev. Z njimi bo Ljubljana pridobila tako mrtvašnico, da ji bo v ponos pred vsem kulturnim svetom.

Prav zato pa so popolnoma neosnovani in zlonamerni vsi nestrokovni napadi po časopisju, kajti poleg »Pročelja« to prav gotovo ena najboljših zamisli in del, s katerimi bo prof. Plečnik obogatil in okrasil Ljubljano.

Zaboj ruskih draguljev ukradenih

V Belgradu so te dni prijeli in zaprla dva Rusa, ki sta s četami generala Vrangla prišla v Jugoslavijo ter se tukaj nastanila. Ko je vojska generala Vrangla prišla v Kotor, je pripeljala s seboj cele zaboje draguljev, ki so jih bili belorajski rešili iz državne ruske zastavljavnice v Petrogradu, ko so že rdeči naskakovali poslopje. Mnogo dragocenosti, ki so bile vredne milijarde denarja, je pa ostalo še v tresorih zastavljavnice, ki so se je potem polastili rdeči.

General Vrangl je močno skrbel, da bi se kaj tega rešenega blaga ne izgubilo. Želel je, da bi se ustanovila mešana jugoslovansko-ruska komisija, ki bi se brigala za te dragocenosti. Vendar menda tiste komisije ni bilo, pač pa so začeli ljudem, ki so se mogli izkazati, da so oni lastniki kakšnega zastavljavnega in rešenega predmeta, lastnikom dragocenosti vračati. Vendar se za večino blaga nihče ni oglašil. General Vrangl je tedaj želel, da bi se blago, ki se zanj gospodar ne oglašil, proda, da bo s tistim izkupičkom mogel vzdrževati svoje ljudi in ruske ustanove v begunstvu. Vendar se tudi to ni izvedlo, marveč je že od leta 1922 to

dragoceno blago v 4 ogromnih zabojih ležalo v kletih finančnega ministrstva v Belgradu.

Prav za prav so štirje ogromni zaboji prišli v Kotor. Tam pa so na željo Rusa Genzelja, ki je bil nekaj uradni petrogradski zastavljavnice, blago preložili v nove manjše zaboje, češ da so veliki zaboji že trhli, kar je bilo menda tudi res. Ko pa so dragocenosti prelagali, je znal Genzelj tako manipulirati, da je menda za en cel zaboj dragocenosti njemu ostalo. To pa je bilo že pred 16 leti. Prišlo pa je na dan šele sedaj, ker so se nekateri začeli spraševati, kako neki more ta Genzelj ter njegov prijatelj Kvašinski tako imenito živeti. Izkazalo se je, da je Kvašinski nosil briljante in zlatino v Pariz in London naprodaj tamkajšnjim draguljarjem. Sedaj so oba zaprla in Genzelj je že vse priznal. Baje pa bo prijetih še nekaj ljudi, ki so jima pomagali.

Belgrajska policija je poslala svojega zaupnika v London in Pariz, da tamkaj zbere podatke, kje je sedaj tisto ukradenno blago, v kolikor se da še ugotoviti. — To posnemamo po belgrajskem »Vremenu«.

Slovenski dan v Kočevju

Pred dvajsetimi leti je bila končana dolgotrajna borba za narodno enakopravnost in pričela se je nova doba za vse one Slovence, ki so se združili z drugimi južnimi Slovani v skupno svobodno državo.

Tudi mi kočevski Slovenci se bomo pridružili tej manifestaciji s slovenskim dnem v Kočevju. Saj je ravno nam bolj ko vsem drugim treba poudariti to pomembno obletnico. Vemo, da se nekateri še niso odpovedali svojemu poželenju po lepi slovenski zemlji, odkoder jih je izgnala sila razmer. Zato so pa zlasti naši obmejni Slovenci še vedno izpostavljeni hudi nevarnosti. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da narodna obramba po drugih delih Slovenije tudi ne bi bila odveč, kar velja zlasti za kočevsko ozemlje. Tu se nekateri še vedno ne morejo sprijazniti z mislijo, da so po prevratu postali narodna manjšina, ampak mislijo, da jim pripadajo izjemne pravice, a katerimi hočejo gospodovati med Slovenci in jih potujčevati, kakor nekdanji pod Avstrijo.

Kaj radi se spominjamo Slovkovih besed, da je materin jezik najdražja dota naših prednikov. Namen teh taborov je ravno v tem, da pokažemo ljudem delo očetov v borbi za narodno enakopravnost in jih dovedemo do najsvežjih trenutkov naše zgodovine, do majske deklaracije, ki zaključuje tisočletno borbo.

Kaj hočemo doseči s tem slovenskim dnem? Poudariti predvsem to, da se tudi tu v polni meri zavedamo tega pomembnega dogodka za naš narod in hočemo dati izraza našim občutkom na velikem manifestacijskem taboru. Ponosni smo, da je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo te slovenski naš veliki voditelj in resnični borec, notranji minister dr. Anton Korošec. Prihitimo v nedeljo 4. septembra v čim večjem številu na slovenski dan v Kočevje, da bo v polni meri dosegel predvsem svoj glavni namen: duhovno zedinjenje slovenskega naroda.

Iskreno vabimo vse zavedne Slovence, da z nami praznujemo ta pomembni dan, ki naj bo pravi in resnični poudarek slovenstva in jugoslovanstva. le)

Junaški podvigi malih
G-Men-ov v velefilmu

JUNAKI ULICE

KINO MATICA tel. 21-24
ob 18., 19.15 in 21.15 uri

popust od normalne vozne cene. Ta ugodnost velja za odhod od 2. do 4. in za povratek od 4. do 12. septembra. Udeleženci, ki so člani Združenja jugoslovenskih agronomov, dobe na odhodni postaji obrazec K 14 na podlagi svoje članke legitimacije in kupijo polovično vozovnico do Zagreba, ki velja po potrditvi o udeležbi na kongresu tudi za povratek. Člani, kateri do sedaj še nimajo članskih legitimacij, naj se takoj obrnejo na sekcijo ali na glavno upravo.

Cenejšo so Lutz-peč
tovarna Ljubljana VII. telefon 32-52
Glej Velesejem, paviljon »F«

— V Službenem listu kr. banske uprave dravsko banovine od 31. avgusta t. l. je objavljen »Ukaz o spremembi v vladi«, dalje »Pravilnik o opravljanju odvetniške pripravljalske prakse in opravljanju odvetniškega izpita«. »Določba o oprostitvi gospodarskih zadrug od plačevanja taks za potrdila«. »Sprememba člena 6. pravilnika za denaturiranje in za prodajanje denaturiranega petroleja«. »Telefonski promet z Italijo in Nemčijo«. »Objava o spremembi meje župnij Cerklje pri Kranju in Predvor«. in »Objava o imenovanju novih članov komisije za kontrolo in označevanje hmelja«.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice

— Redno vpisovanje v državno priznано enoletno trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15, je zdaj v septembru vsak dan dopoldne ob 8 do 12 in popoldne ob 2 do 7. Zavod je potrjen tudi od ministrstva trgovine in industrije. Pismene in ustne informacije brezplačno na razpolago.

— Trgovsko učilišče in stenografski institut Robida v Ljubljani, Trnovska ulica 15, vpisuje vsak dan.

— Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2-II. (prostorj Dopisne trgovske šole je dnevno med običajnimi uradnimi urami.

Ljubljana

Gledališče
Opera. Začetek ob 20. 3. sept., sobota: Gioconda. Gostovanje ga. Zinke Kunc-Milanove. Izven. — 4. sept., nedelja: Gejša. Premiera. Izv.

Sestanki

Fantovski odsek Trnovo ima drevi ob 8 v Prosvetnem domu sestanek, na katerem bo zanimivo predavanje. Člani, pridite polnoštevilno in točno.

Fantovski odsek Sv. Jakob ima danes ob 8 zvečer redni sestanek pri »Zagorcu«. Ker boš zvedeli važne stvari, je udeležba strogo obvezna. Predsednik.

Združenje jugoslovenskih inženirjev in arhitektov — sekcija v Ljubljani vabi člane k ogledu železobetonskih stropov po načinu inž. Umeka na zgradbi »Salus« v Cigaletovi ulici. Sestanek v petek 2. septembra ob 4 popoldne na kraju samem.

Zavedni slovenski akademiki!

Udeležite se narodnega tabora v Kočevju dne 4. septembra 1938. Vožnja četrtinska. Odhod iz Ljubljane ob 5.25 zjutraj. Priglasite se do sobote popoldne na Prosvetni zvezi, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7/L.

1 Uspeh mlade slovenske umetnosti na velesejmski razstavi. Na velesejmu je tudi razstava naše umetnosti. Klub neodvisnih slovenskih umetnikov ima svoj prostor, ki ga je večeraj dopoldne in popoldne obiskalo mnogo odličnih oseb. Med drugimi se je v tem oddelku večeraj dvakrat mudil g. ban dr. Natlačen, ki je popoldne kupil prekrasen marmor, delo mladega umetnika Borisa Kalina. Delo predstavlja »Mater z otrokom«. Mlademu klubu in njegovim članom k temu velikemu uspehu, ki je veliko priznanje njihove umetnosti, iskreno čestitam.

1 Tretjerednik! Vabljeni ste vsi v nedeljo na Rožnik na sestanek bojevnikov Kristusovih, med katere spadate v prvi vrsti vi. Kdor le utegne, pridite dopoldne ob 9 k sv. maši; vsi ostali pa, kolikor mogoče, popoldne ob 4 k litanijam in zborovanju! — Voditelj.

1 Katoliški akademiki! Udeležite se v kar največjem številu »Slovenskega dne« v Kočevju. — Akademika zveza.

1 V Dobrič! To nedeljo gremo v Dobrič na blagoslovitev Baragovega doma in na prosvetno-mladinski dan dolenjskih okrožij FO in DK. Izstop na postaji Trebnje, za potnike z avtobusom Ljubljana—Kočevje pa postaja Žužembek. Za prevoz s postaj v Dobrič bo poskrbljeno.

1 Ukinjen promet kopalnih vlakov Ljubljana—Škofja Loka. S 1. septembrom 1938 se je ukinil promet kopalnih vlakov št. 938 in 927 na progi Ljubljana gl. kol.—Škofja Loka.

Cenejšo so Lutz-peč
tovarna Ljubljana VII. telefon 32-52
Glej Velesejem, paviljon »F«

1 Za mestne reveže je namesto venca na krsto Knific Ivanke daroval g. Knaflič Pavle iz Smartna pri Litiji 300 din. Velikodušnemu darovalcu se mestno poglavarstvo najlepše zahvaljuje.

1 Slogina glasbena šola sprejema gojence za solo-petje, vse instrumente, razen harmonike in orgel, teoretične predmete, mladinsko

Važna resolucija Jugorasa

Zahvala delavstva vladi za njeno skrb

Socialna zakonodaja naj se še naprejboljšuje

Belgrad, 1. sept. AA. Glavni odbor Jugorasa je na svojem zasedanju v Belgradu od 29. do 31. avgusta t. l. vsestransko proučil vse socialne, gospodarske in prosvetne probleme, ki so v zvezi z življenjem in osnovnimi potrebami jugoslov. delavstva ter je ugotovil, da je dosedanje delovanje Jugorasa obrodilo pozitivne rezultate in da je deležno popolnega razumevanja jugoslov. delavskih množic, ki v velikem številu vstopajo v to nacionalno sindikalno organizacijo, kar samo potrjuje njeno nujnost in skladnost z njeno nacionalno ideologijo. Vlada dr. Milana Stojadinovića je rešila mnogo velikih delavskih problemov in tako pokazala popolno razumevanje in resnično skrb zaboljšanje temeljnih življenjskih razmer med našim delavstvom. Tako je ta vlada uvedla zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti, pokojninsko zavarovanje zasebnega uradništva, izdala uredbu o minimalnih mezdah in o arbitraži ter obvarovala delavstvo pred prevelikim izrabljanjem; razširila je v korist delavstva uredbu o preskrbi delavcev za primer nezaposlenosti in izdala uredbu o ureditvi dela na ladjah in v pomorskih pristaniščih. Toda glavni odbor Jugorasa stoji na stališču, da je zaradi socialno-gospodarske zaščite jugoslov. delavstva potrebno tudi še nadalje izdati nove ukrepe in prilagoditi sedanjim potrebam delavskega življenja razne uredbe in zakone o delavski in socialni zaščiti, da se bo čim krepkeje manifestiral duh socialne pravičnosti in nacionalnega napredka jugoslov. delavstva. Zato je glavni odbor Jugorasa soglasno sklenil začetki akcijo za uresničenje zahtev, navedenih v tej-le resoluciji:

1. Revizija uredbe o minimalnih mezdah, o sklepanju kolektivnih pogodb in arbitraži z zvišanjem minimalne mezd za zagotovitev minuma za obstanek; kolektivnim pogodbam naj se prizna popolna veljavnost z uvedbo sankcij za obojestransko spoštovanje sklenjenih kolektivnih pogodb.

2. Pomnožiti se ima število delovnih inspektorjev, ker sedanje število absolutno ne ustreza nalogam iz zakona o delovnem nadzorstvu.

3. Revizija zakona o zavarovanju delavstva in statuta tako, da se ta ustanova reši birokratskega duha in delovanja in prilagodi dejanskim

petje, orkestralne in komorne vaje. Vpisovanje vsak delavnik od 9 do 12 in 15 do 18 v selski pisarni v Pražakovi ulici 19.

1 K Soči gremo! K Soči in do Doberdob, v Trst, Gorico in na Sveto Goro k Materi božji 2. in 3. oktobra; hitite in prijavite se Zvezi bojevnikov, Ljubljana, Kolodvorska ul. 25.

ZAVOD ZA ORTOPEDSKO IN SPLOŠNO GIMNASTIKO

Breg 20 Tel. 26-20
zopet redno odprt

1 Staršem, ki nameravajo svoje otroke šolati na trgovskih šolah, svetujemo, da se obrnejo na ravnanstvo drž. priznanega enoletnega trgovskega učilišča »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15. Zavod izobražuje za vsakovrstno pisarniško službo. Izpričevala služijo kot dokaz sposobnosti za nastop pisarniških mest v raznih gospodarskih podjetjih in kot dokaz celotne učne dobe ter leto in pol pomočnice prakse, zato je dana možnost otvoriti lastno trgovsko podjetje. Poučujo se predmeti državnih trgovskih šol, v glavnem v obsegu dvorazrednih trgovskih šol po predpisanim učnem načrtu. Zavod je največji te vrste, potrjen tudi od ministrstva trgovine in industrije, organiziran kot redna enoletna trgovska šola in je po ustroju najpopolnejši. Edinstveno so urejene praktične pisarniške in knjigovodske vaje v posebnih učilnicah, in tako se dijaki(inje) že v šoli praktično pripravljajo za nastop služb. Posebnost je tudi največja strojepisnica, 40 pisalnih in računskih strojev. Zavod je edini te vrste, ki ima lastno šolsko poslopje in kar je najvažnejše, zidano je v šolske namene, v mirnem kraju blizu mestnega središča, toda od cestnega trušča popolnoma nemoten. Ker je v lastnem poslopiju, je šolnina najnižja. Manj premožni imajo popust. Osebnost in pismene informacije, slikane prospekte daje ravnanstvo brezplačno. Vpisovanje dnevno.

DENTIST PALOVEC

Kongresni trg
zopet redno ordinira

1 Iz legije koroskih borcev. V nedeljo 4. septembra t. l. odkrije mestna občina v Kamniku spominsko ploščo pokojnemu generalu Rudolfu Maistru na njegovi rojstni hiši. Glavni odbor LKB se udeležil odkritja spominske plošče po delegaciji, ki bo položila na spomenik venec ter se poklonila spominu idejnemu ustanovitelju svoje organizacije. Vabimo vse koroske borce, da se udeležijo te proslave. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 8 in 5 minut.

Dravljje

Prosvetno društvo Ljubljana-Dravljje uprizori v nedeljo 4. septembra ob 7 zvečer na prostem za cerkvijo verski misterij »Naša apostola«. Vabimo vse prijatelje naše prosvete, da si ogledajo to veličastno igrjo, kjer nastopi nad 70 oseb. — Če bo slabo vreme, se preloži igra na 8. september.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja v petek in soboto, ob 20. uri film »Vetno varanje« z glavno igralko Marijo Tasmady. Dodatek Foxov tehnik in zabavni film.

Se enkrat srečolov. Prihodnjo nedeljo, dne 4. septembra ob 3 popoldne, bo nadaljevanje srečolova tukajšnje Vincencijeve konference v prostorih Krekovega doma. Občinstvo opozarjamo, da je večina velikih dobikov še neizrebranih in bo zato sreča prihodnjo nedeljo znatno večja. Za sodelovanje je naprosena godba. V vsakem primeru bo pa pripravljen radio. Pridite v obilnem številu.

4. septembra od 13. do 18. ure

VSI V POSTOJNSKO JAMO VELIKA PODZEMSKA VESELICA

Pojasnila: ENIT, Petra Kočiča št. 6, Beograd in vsi ostali potniški biroji.

Novi grobovi

+ Miroslav Stumberger, višji davčni upravitelj v pokou, je izdihnil dne 1. septembra. Njegovo truplo prepeljejo 3. t. m. iz mrtvašnice sv. Jožefa na Vidovdanske cesti v Brežice, kjer bo pogreb ob 4 popoldne. Naj v miru počival Svojcem naše sozljel!

+ Emil Storz, dolgoletni podpredsednik »Jugočeske« tekstilne industrije v Kranju, je umrl po kratkem trpljenju. Blag mu spomin!

Osebnosti

— Poročil se je znani zimsko-športni funkcionar, sedanji agilent Jugoslovenske zimsko-športne zveze g. Kunstelj Tone, uradnik pivovarne Union, z gđe. Jožico Poženel, zaščitno sestro Protituberkuloznega dispanzerja. Mladima poročencema obilo sreče!

— Poročila sta se večeraj popoldne v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani g. prof. Marjan Čadež, v službi v Prizrenu, in gosposodična Gizela, hčerka lekarnarja de Czonka. Nevestina priča je bil njen stric, porokurist Ljubljanske kreditne banke v Mariboru, g. Alfonz Gilly, ženinova priča pa njegov brat g. inž. Vladimir Čadež. Poročilo ju je ženinov stric č. g. Viktor Čadež, župnik v Mekinjah. Iskreno čestitamo in želimo obilo sreče in blagoslova.

KINO KODELJEVO

Telefon 41-64

Danes in jutri ob 8. uri dva pustolovska filma

Sever kliče Med dvema ognjema

Pozor! Od danes naprej so predstave ob delavskih zopet ob 8., ob nedeljah in praznikih pa ob 3 (en spored — znižane cene) ter ob 5 in 8.

— Razstava goveje živine na ljubljanskem velesejmu odpovedana. Ker se je tudi v naših krajih v zadnjem času ugotovila svinavka in parkljevka ter obstoja nevarnost še nadaljnjega širjenja te bolezni, je jesenska razstava sivojavega goveda na velesejmu v Ljubljani v dne 10. in 11. septembra t. l. odpovedana. — Odbor za razstavo sivojavega dolenjskega goveda v Ljubljani.

— Sokoli agitirajo za dr. Mačka. Na dan občinskih volitev pri Sv. Križu pri Kostanjevici, kjer je s 506 glasovi proti 111 glasovom zmagala lista JRZ, so za nasprotnike na vso moč agitirali Sokoli od Sv. Križa in iz Cerklj. Vsi so imeli na prsih pripete sokolske znake, volivce pa so izzivali ter venomer kričali: »Zivel dr. Maček! Dol Stojadinovič! Dol dr. Korošec! Imena tistih Sokolov in imena priči so na razpolago.

Cenejšo so Lutz-peč
tovarna Ljubljana VII. telefon 32-52
Glej Velesejem, paviljon »F«

— Kmetovalci, pozor! Laneirajo se netočne vesti od gotove strani, da se je v Bervkah, občina Vrhnika, pojavila v tleh dvorcih svinavka in parkljevka, da je vsa občina Vrhnika zaprta za promet z živino itd., zaradi česar se ljudje po nepotrebnem begajo. Okrajno načelstvo nas je zaprosilo za objavo, da so vse take vesti netočne, ker uradno ni ničesar znanega, da bi se že kje v ljubljanskem okraju pojavila svinavka. Za sedaj vlada svinavka in parkljevka samo v Notranjih Goricah, občina Brezovica pri Ljubljani. Vse take netočne vesti imajo tendenco begati ljudi, da bi izpod cene prodajali živino.

— Znižana voznina za obisk skupščine in kongresa jugoslovenskih agronomov v Zagrebu. Ministrstvo za promet je odobrilo z svojem odlokom G. D. št. 88082/38 članom Združenja jugoslovenskih agronomov za obisk skupščine in kongresa v Zagrebu dne 4. in 5. septembra 75%

Vsa pojasnila in prospekti so interesentom brezplačno na razpolago.

Naša vojna jadrnica „Jadran“ se je vrnila iz Amerike

Naša vojna mornarica, ki se tako lepo razvija, ima za odgojo svojega častniškega in podčastniškega naraščaja na razpolago dve ladji, ki na njih mladi naraščaj vsako leto plove po svetu, da se tako mornarsko in tehnično izuri. Medtem ko ima vojna mornarica za tehnično odgojo naraščaja lahko križarko »Dalmacija«, ima za pomorsko izvežbanost naraščaja malo jadrnico »Jadran«, ki ima 720 ton ter je bila zgrajena v Hamburgu. To jadrnico poganjajo jadra, ima pa za vsak primer tudi Dieslov motor 375 k. s.

S to ladjo je letos naš mladi naraščaj krenil na popotovanje po svetu. Dne 20. aprila je ladja odplula iz Dubrovnika, obiskala je Malto, Gibraltar, Madeiro, Bermude ter je dne 21. junija spustila svoja sidra v newyorškem pristanišču, kjer je ostala do 8. julija. Mimo Azorov in skoti Gibraltara je krenila v Tunis. Kjer se je mudila štiri dni do 25. avgusta, nakar je krenila v domovino, kamor je prišla dne 1. septembra. Sedaj se je prvičkrat zgodilo, da je ladja naše mlade vojne mornarice obiskala daljno Ameriko, kar je gotovo velikega pomena za našo državo.

Zato je treba naglasiti imena tistih mož, ki so si največ prizadevali, da se je to popotovanje začelo v tem obsegu. Predsednik vlade dr. Stojadinovič je že od nekdaj kazal veliko razumevanje za razvoj naše mornarice. Finančni minister dr. Letica ni omahoval, ko je bilo treba dati denarna sredstva za ta namen. Mnogo se je trudil, da bi bilo to popotovanje omogočeno, zlasti bivši vojni minister arm. general Marič. Največje prizadevanje pa je pokazal poveljnik naše vojne mornarice viceadmiral Marjan Polič, ki je to podjetje s svojim splošnim in prizanim pomorskim znanjem ter skušnjami podprl ter sploh pokrenil.

Hrušica pri Ljubljani

Fantovski odsek v Hrušici priredi v nedeljo, dne 4. septembra, popoldanski tolovadski nastop ob 3 popoldne na društvenem telovadišču v Hrušici. Vabimo vse fantovske odseke in dekleške krožke Zasavskega okrožja. Nastopi tudi vzorna vrsta, zato v nedeljo vsi v Hrušico! Po telovadbi prosta zabava, srečolov, šaljiva pošta itd. Za pijačo in jedačo dobro preskrbljeno. Pri prireditvi sodeluje menška godba. Tajnik.

Mokronog

Smrtna kosa. V torek se je v našem trgu bliskoma raznesla vest, da je nenadoma umrl tukajšnji odvetnik g. dr. Josip Klepec. V noči od ponedeljka na torek tega tedna ga je zadela srčna kap ter je odšel v večnost, ne da bi prej količnik vidno bolehal. V Mokronogu je odprl svojo odvetniško pisarno šele letos v mesecu februarju, pred tem časom pa je imel pisarno v Ljubljani. Šel pred dobrim mesecem se je k pokojnemu očetu priselil iz Ljubljane tudi njegova družina, kateri ga je nenadna in nepričakovana smrt ugrabila sredi urejanja novih razmer. Pokojnik zapuščal eredi in več nepreskrbljenih otrok. Pokojnik je bil v Mokronogu 1. septembra 1938.

Kino Union Tel. 22-21

Danes ob 16, 19.15 in 21.15 uri

Najlepši češki film, nagrajen na letošnjem Bienalu v Benetkah!

Hordubalovi

Prekrasna drama iz kmečkega življenja po romanu Karla Čapka. Najboljši češki igralci